

**Δuo χρόνια καραντίνας
και απομόνωσης
και τα αποτελέσματα
τους**

**Αυξημένα ποσοστά
άγχους, φόβου
και κατάθλιψης
δείχνουν οι έρευνες
παγκοσμίως**

**Με αργά βήματα
πρέπει να προχωρήσει
η επανακοινωνικοποίηση
μας**

Η νέα... πανδημία μετά την πανδημία

**Ψυχική Υγεία: ο νέος εχθρός
των σύγχρονων κοινωνιών**

**Άγχος και ευερεθιστότητα και στην Ελλάδα δείχνουν οι έρευνες σε παιδιά και νέους
Οι επιστήμονες καταγράφουν και αναλύουν**

ΣΕΛΙΔΕΣ 9-12

Χρυσό μετάλλιο στην Γιάννα Αγγελοπούλου -Δασκαλάκη και τον Δρ. Άλμπερτ Μπουρλά

Τιμήθηκαν σε μια λαμπρή τελετή, παρουσία εκπροσώπων της κυβέρνησης, του ακαδημαϊκού κόσμου και του κόσμου των επιχειρήσεων, από την ηγεσία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, για την προσφορά τους στη χώρα αλλά και την προαγωγή και τη μετάδοση της επιστημονικής γνώσης

ΣΕΛ. 4-5

Γ. Μπαμπινιώτης: Ελληνική γλώσσα, η συμβολή της στον πολιτισμό

**9.350 νέοι
φοιτητές
στο ΕΑΠ**

Μεγάλο ενδιαφέρον
και για τα νέα
προγράμματα
σπουδών **ΣΕΛ. 3**

**Το ΕΑΠ «εξάγει»
εκπαιδευτική
τεχνογνωσία**

Ο ρόλος της ερευνητικής
ομάδας DAISSy **ΣΕΛ. 14-15**

EDITORIAL

Το χρυσό μετάλλιο της Αριστείας δεν απονέμεται μόνο ως τιμητική ανάδειξη μιας εξαιρετικής επίδοσης, ούτε αποτελεί μόνο επίσημη αναγνώριση άριστων πράξεων. Η έννοια της Αριστείας αναδεικνύει το υποκείμενο της εξέχουσας δράσης και σκέψης: τον άριστο. Ο άριστος διακρίνεται και επιβραβεύεται για την ηθική υπόσταση της προσωπικότητας και του έργου του. Υπερέχει, χωρίς, ωστόσο, να υποβιβάζει το σύνολο, αξιοποιεί τα ιδιαίτερα χαρίσματα και την επιστημονική του κατάρτιση προς το κοινό όφελος, λειτουργώντας «πολιτικά» και όχι ατομικά.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 2

Ο άριστος προκαλεί θαυμασμό, αλλά και φθόνο, αποτελεί υψηλό πρότυπο μίμησης, πηγή ευγενούς άμιλλας, δημιουργική έμπνευση, ενσαρκώνει την απόλυτη ισορροπία μεταξύ της υγιούς ατομικής φιλοδοξίας και της γενναιόδωρης κοινωνικής προσφοράς. Η έννοια της Αριστείας δεν υπάγεται σε πολιτικές ή κοινωνικές θεωρήσεις, ορθώνεται αμίαντη και αέναη, με το ήθος και την ισχύ κάθε ιδανικού.

Κάθε προσπάθεια υποβίβασης αυτής της αξίας καταδεικνύει μια οπτική ματαιώσης. Ίσως το πλήθος των «μη αρίστων» να

απειλείται από το αυταπόδεικτο: η αξιοκρατία προϋποθέτει την αξιολόγηση, τη διαβάθμιση, τη διαφοροποίηση. Η κατάργηση της έννοιας της αριστείας αποτελεί σαφέστατη προσέγγιση της ισοπέδωσης. Η άλογη ομοιότητα δεν ευνοεί την έλλογη ισότητα. Αντίθετα, αφαιρεί το δικαίωμα στην εξέλιξη και στην εμπιστοσύνη στην ηθική πρόοδο των κοινωνιών, ενώ διαστρεβλώνει την έννοια της ισότητας αντιστρέφοντας την ιδεαλιστική της δομή. Μέσω της αριστείας δομείται η έννοια της ίσης ευκαιρίας προς την αξιοκρατική διάκριση, προς την αξιοποίηση των ιδιαίτερων ικανοτήτων και την ενδυνάμωση των ηθικών αξιών. Αντίθετα, η κατάργησή της ευνοεί την απαξίωση, ακυρώνει την προσπάθεια, κατασπαράζει την αξιοκρατία και αποδομεί, ουσιαστικά, το δημοκρατικό ιδεώδες, αρχή του οποίου είναι η ανάδειξη της αρετής. Δεν είναι ασφαλώς τυχαίο ότι ο Σωκράτης συνέδεε την αριστεία με την αρετή, αλλά και τη δικαιοσύνη. Η αξία της αριστείας ταυτίζεται με τη βαθύτερη ηθική υπεραξία της αρετής και δεν υπόκειται στις ενδείξεις της περιθωσίας των καιρών. Ο άριστος ενσαρκώνει «εν ενεργεία» την «εν δυνάμει» αρετή που εδρεύει στον κάθε πολίτη και με τη στάση του υπενθυμίζει το χρέος μας να ακολουθήσουμε αυτή την ηθική πραγμάτωση.

Αυτόκλητοι θεματοφύλακες και υπερασπιστές αυτής της ύψιστης αρετής είναι τα ιδρύματα εκείνα που αποφασίζουν, σε πείσμα των όποιων αμφισβητήσεων, να επιβραβεύσουν τους ανθρώπους που με τη δράση τους έδωσαν σάρκα και οστά σε αφηρημένες έννοιες και ιδανικά, όπως η συνέπεια, η αρετή και το ήθος. Χάρη σε αυτά τα ιδρύματα, η ικανότητα του «Πιτελεῖν Ἀριστείας» υπερβαίνει τα όρια της προσωπικής καταξίωσης, προβάλλεται και διευρύνεται, ώστε να μετατραπεί στη μόνη έννοια που τόσο σε ατομικό, όσο και σε συλλογικό επίπεδο, αποτελεί το εφελκυστικό κάθε δημιουργικής προσπάθειας: το κίνητρο.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ- ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΩΡΑΣ
Πρόεδρος ΕΑΠ

Απονομές μεταπτυχιακών

Η διεξαγωγή των Τελετών Απονομής Μεταπτυχιακών Τίτλων Ειδικότητας του ακαδημαϊκού έτους 2020-2021, λόγω της πανδημίας (Covid-19) θα πραγματοποιηθεί μέσω live streaming εντός του Νοεμβρίου 2021, όπου και θα αναγνωστούν τα ονόματα των αποφοίτων ανά Σχολή και ανά Πρόγραμμα Σπουδών, παρουσία του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, των Αντιπροέδρων της και του Κοσμητόρα κάθε Σχολής.

Δωρεάν σπουδές για 40 φοιτητές

Υποτροφίες από το ΕΑΠ μετά από κλήρωση στο Υπουργείο Εργασίας

Συνεχίζεται και πλέον γίνεται θεσμός η συνεργασία μεταξύ του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου και της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων.

Για δεύτερη συνεχή χρονιά, το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο προσφέρει δωρεάν σπουδές σε 40 άτομα, που ανήκουν σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού (Ρομά, νυν ή πρώην φιλοξενούμενοι δομών αστεγίας, παιδικής προστασίας κ.λ.π.), στα πλαίσια των δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και συνεργασίας με τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων.

Οι συγκεκριμένες υποτροφίες δίδονται επιπλέον εκείνων που παρέχονται με βάση κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια, στα πλαίσια της πολιτικής υποτροφιών του Ιδρύματος. Το συνολικό κόστος του προγράμματος υποτροφιών του Ε.Α.Π. (μαζί και με τις υποτροφίες αριστείας) ανέρχεται στα 1,5 εκατ. ευρώ το χρόνο.

Τα άτομα στα οποία χορηγούνται υποτροφίες επιλέχθηκαν με κλήρωση που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με τη συμμετοχή του Υπουργού κ. Κωστή Χατζηδάκη, του Γεν. Γραμματέα κ. Γιώργου Σταμάτη και του Αντιπροέδρου Ακαδημαϊκών και Διοικητικών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας του ΕΑΠ, Καθηγητή κ. Στάθης Ευσταθόπουλου.

Σαράντα συμπολίτες (-22- νεοεισαχθέντες και -18- οι οποίοι θα φοιτήσουν στο δεύτερο έτος σπουδών τους) εξα-

σφάλισαν δωρεάν δίδακτρα σε ποιοτικά Προγράμματα Σπουδών Ανώτατης Εκπαίδευσης και πλέον ανήκουν στη μεγάλη φοιτητική οικογένεια του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Ο Αντιπρόεδρος του ΕΑΠ Καθηγητής κ. Στάθης Ευσταθόπουλος δήλωσε:

«Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο πέραν του πλούσιου εκπαιδευτικού του έργου, επιτελεί συνάμα και ένα σημαντικό κοινωνικό έργο, προκειμένου να αναδείξει τον πρωτεύοντα ρόλο της παιδείας στη διαμόρφωση των σύγχρονων κοινωνιών και στη διασφάλιση της πολυπόθητης κοινωνικής συνοχής. Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, αποδεικνύουμε στην πράξη ότι στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία η τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν πρέπει να αποτελεί προνόμιο των ολίγων, και είναι χρέος μας να συνδράμουμε τους συνανθρώπους μας που βρίσκονται σε κοινωνικά ευάλωτη θέση, με δράσεις που συμπράττουν στην άρση των κοινωνικών αποκλεισμών. Ευχαριστούμε θερμά εκ μέρους της Διοίκησης, του προσωπικού και των φοιτητών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, τον Υπουργό ΥΠΕΚΑ κ. Κωστή Χατζηδάκη και τον Γενικό Γραμματέα ΥΠΕΚΑ κ. Γιώργο Σταμάτη που αγάλισαν με θερμή την πρωτοβουλία μας. Θα συνεχίσουμε με τον ίδιο ζήλο να στηρίζουμε συμπολίτες μας μέσω παρόμοιων πρωτοβουλιών, διαμορφώνοντας μια νέα κουλτούρα κοινωνικής και εκπαιδευτικής αλληλεγγύης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση».

Από τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών και το ΕΑΠ στις 29 Σεπτεμβρίου

Επιστημονικό μνημόσυνο για τον Αντώνη Ν. Βγόντζα

Με αφορμή την έκδοση του έργου «ωφελείν ή μὴ βλάπτειν. Διαχρονικές αξίες ηθικής και δεοντολογίας στο έργο του Ιπποκράτη» της Ελένης Ασκητοπούλου και του Αντώνη Ν. Βγόντζα, ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών και οι εκδόσεις του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου διοργανώνουν Πολιτικό και Επιστημονικό Μνημόσυνο εις μνήμην του Αντώνη Ν. Βγόντζα, την Τετάρτη 29 Σεπτεμβρίου, ώρα 18:00 στο παράρτημα του ΕΑΠ, στην οδό Τζωρτζ 4, πλατεία Κάνιγγος. Χαιρετισμός, συντονισμός: Πρόεδρος

ΕΑΠ και Διευθύνων Σύμβουλος των Εκδόσεων ΕΑΠ, Οδυσσεάς-Ιωάννης Ζώρας. Θα μιλήσουν οι: -Ευάγγελος Βενιζέλος, για τον πολιτικό Αντώνη Ν. Βγόντζα. -Δημήτριος Βερβεσός, για τον νομικό Αντώνη Ν. Βγόντζα. -Δημήτριος Σταθόπουλος, για τον συνεργάτη, άνθρωπο και φίλο Αντώνη Ν. Βγόντζα. -Ελένη Ασκητοπούλου, για τη δημιουργική συγγραφική συνεργασία με τον Αντώνη Ν. Βγόντζα.

Η ΑΙΖΩΝΙΑ ΤΟΥ ΕΑΠ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

■ **3-5 Νοεμβρίου.** Ευρωπαϊκό Συνέδριο Ανοικτών Πανεπιστημίων στο Πανεπιστήμιο του Μπάρι στην Ιταλία. Το συνέδριο επικεντρώνεται σε θέματα που αφορούν νέες τάσεις και παράγοντες που επηρεάζουν την παγκόσμια και ευρωπαϊκή Ανώτατη Εκπαίδευση. Το θέμα του φετινού συνεδρίου είναι «Η Ανώτατη Εκπαίδευση στη Νέα Κανονικότητα: ο ρόλος της ηλεκτρονικής, μεικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης». Το επόμενο ευρωπαϊκό συνέδριο των Ανοικτών Πανεπιστημίων θα διοργανωθεί από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και θα διεξαχθεί στο Πολεμικό Μουσείο της Αθήνας τον Νοέμβριο του 2022

■ **14 Νοεμβρίου.** Απονομή Μεταπτυχιακών Τίτλων Ειδικότητας

■ **25 Νοεμβρίου.** Webinar από τη Σχολή Θετικών Επιστημών με θέμα «Διευκολυντές εικονικής μάθησης»

■ **26-27 Νοεμβρίου.** 5ο Διαδικτυακό Συνέδριο MoodleMoot από τον Οργανισμό Ανοικτών Τεχνολογιών και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο σε συνεργασία με φορείς εκπαίδευσης και ανάπτυξης

Στην... αφετηρία 9.350 νέοι φοιτητές

Αυξήθηκαν οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν για τα προγράμματα σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Μεγάλο ήταν κι εφέτος το ενδιαφέρον για τα προγράμματα σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στην... αφετηρία των οποίων θα βρεθούν με τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά 9.350 φοιτητές. Οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν φέτος παρουσίασαν σημαντική αύξηση, αγγίζοντας τις 12.590, γεγονός που καταδεικνύει την αναγνώριση του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, αλλά και την αξία των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών του. Προγράμματα τα οποία κάθε χρόνο ανανεώνονται και εμπλουτίζονται καλύπτοντας τις σύγχρονες ανάγκες.

Οι «σταθμοί» στη χρονιά που πέρασε

Στην ακαδημαϊκή χρονιά που πέρασε υπήρξαν αρκετά σημαντικά γεγονότα για το ίδρυμα μας, όπως για παράδειγμα η συνέχιση με απόλυτη επιτυχία της διενέργειας των εξετάσεων εξ αποστάσεως.

Θα ξεχωρίζα δύο από αυτά ως τα πιο σημαντικά, τα οποία μας γεμίζουν υπερηφάνεια αλλά και μας επιφορτίζουν με επιπλέον ευθύνες για το μέλλον: α) Την πιστοποίηση για πρώτη φορά, από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ), τόσο του Συστήματος Ποιότητας του Πανεπιστημίου μας, όσο και των πέντε (από τα οκτώ) προπτυχιακών προγραμμάτων του ΕΑΠ (για τα άλλα τρία η διαδικασία πιστοποίησης βρίσκεται εν εξελίξει), με πολύ ψηλές βαθμολογίες και β) την κατάταξη του ΕΑΠ σταθερά στην πρώτη πεντάδα των κορυφαίων Ανοικτών Πανεπιστημίων παγκοσμίως, γεγονός που καταγράφεται από δύο από τους σημαντικότερους οργανισμούς που έχουν αναπτύξει τους τις κατατάξεις των Πανεπιστημίων ανά τον κόσμο: από τη Webometrics (4η θέση τον Ιανουάριο του 2021 και 5η θέση τον Ιούλιο του 2021) και από την Times Higher Education (4η θέση τον Ιούλιο του 2021).

Τα προαναφερθέντα ανοίγουν νέους δρόμους, όχι μόνο στους φοιτητές, αλλά και σε εμάς, στη Διοίκηση του ΕΑΠ, για να επιτύχουμε τις συνεργασίες και συνεργασίες που προγραμματίζουμε εντός και εκτός Ελλάδας και για να θέσουμε τον πήχη για την εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην Ελλάδα, ακόμη πιο ψηλά.

Αυξάνεται η εμπιστοσύνη των φοιτητών

Ξεκίνησε για το ΕΑΠ στις 4 Οκτωβρίου η νέα ακαδημαϊκή χρονιά, με νέες προκλήσεις και με δεδομένα και γεγονότα, που μας χαροποιούν και μας δίνουν κουράγιο και δύναμη να συνεχίσουμε. Συνεχώς αυξάνεται η εμπιστοσύνη των φοιτητών, κυρίως των νέων, προς το ΕΑΠ, καθώς το επιλέγουν για τις σπουδές τους, αναδεικνύοντας το, πλέον, σε πανεπιστήμιο πρώτης επιλογής και όχι δεύτερης ευκαιρίας. Φέτος, αυξήθηκε για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά ο αριθμός όσων τελικά αποφάσισαν να ξεκινήσουν τις σπουδές τους στο ΕΑΠ, με ιδιαίτερη αύξηση να καταγράφεται στις εγγραφές στα προπτυχιακά και με σημαντικό αριθμό των εισακτέων να βρίσκονται στην ηλικία των 18 ετών.

Επιπλέον, ξεκινούν φέτος πέντε νέα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών. Δύο ξενόγλωσσα στα αγγλικά, στην Τεχνητή Νοημοσύνη ("Data Science and Machine Learning" – DAMA), και στην Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και των μνημείων της Φύσης από τις Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής («Protection of Cultural Heritage and Monuments of Nature from the Effects of Climate Change» – CCC), και τρία στα ελληνικά, Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ), Εφαρμοσμένη Αναπτυξιακή Ψυχολογία (ΕΑΨ) και, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Frederick της Κύπρου, Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Σε όλα αυτά, πολύ γρήγορα καλύφθηκαν όλες οι προσφερόμενες θέσεις.

Ο σχεδιασμός για το 2022

Πολλά και ενδιαφέροντα πράγματα σχεδιάζουμε και υλοποιούμε για το 2022. Αναφορικά με την εκπαίδευση, το ΕΑΠ στοχεύει σε συνέργειες και συνεργασίες με διακεκριμένους Έλληνες ακαδημαϊκούς όχι μόνο από πανεπιστήμια της χώρας μας, αλλά και του εξωτερικού. Επιπλέον, σχεδιάζουμε νέα προγράμματα σπουδών, ιδιαι-

CCC	Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και των μνημείων της Φύσης από τις Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής	33	23
DAMA	Data Science and Machine Learning	161	107
LRM	Γλωσσική Εκπαίδευση για Πρόσφυγες και Μετανάστες	117	82
ΑΓΓ	Διαδραστική της Αγγλικής ως Ξένης Διεθνούς Γλώσσας	210	176
ΑΔΕ	Σύγχρονες Τάσεις Στη Γλωσσολογία για Εκπαιδευτικούς	209	148
ΑΣΚ	Αθλητικές Σπουδές Κοινωνιολογία, Ιστορία, Ανθρωπολογία	32	25
ΑΣΠ	Ακουστικός Σχεδιασμός και Ψηφιακός Ήχος	20	13
ΒΝΠ	Βιοπληροφορική και Νευροπληροφορική	77	53
ΓΑΛ	Διαδραστική της Γαλλικής ως Ξένης Γλώσσας	40	33
ΓΕΡ	Διαδραστική της Γερμανικής ως Ξένης Γλώσσας	36	32
ΓΤΠ	Γραφικές Τέχνες – Πολυμέσα	90	64
ΓΧΝ	Διαχείριση γήρανσης και χρόνιων νοσημάτων	169	135
ΔΑΘ	Διοίκηση Αθλητισμού	124	91
ΔΓΡ	Δημιουργική Γραφή	311	254
ΔΕΑ	Διοίκηση Εφοδιαστικής Αλυσίδας	111	65
ΔΕΟ	Διοίκηση Επιχειρήσεων & Οργανισμών	1127	897
ΔΗΔ	Δημόσια Διοίκηση	538	433
ΔΙΑ	Διαχείριση Αποβλήτων	83	65
ΔΙΠ	Διαχείριση και Τεχνολογία Ποιότητας	82	62
ΔΙΣ	Δημόσια Ιστορία	148	120
ΔΙΤ	Διοίκηση Τουρισμού	247	195
ΔΜΥ	Διοίκηση Μονάδων Υγείας	511	376
ΔΟΕΒ	Δίκαιο της Οικονομίας και των Επιχειρήσεων	57	45
ΔΠΜ	Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων	220	161
ΔΤΕ	Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων	177	125
ΔΧΤ	Διαχείριση Τεχνικών Έργων	194	156
ΕΑΓ	Επιστήμες της Αγωγής Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με Προβλήματα Προφορικού και Γραπτού Λόγου	793	408
ΕΑΨ	Εφαρμοσμένη Αναπτυξιακή Ψυχολογία	200	138
ΕΔΙ	Ευρωπαϊκό Δίκαιο	53	33
ΕΕΠ	Επικοινωνία της Επιστήμης	40	24
ΕΚΕ	Εκπαίδευση Ενηλίκων	528	378

τέρως προπτυχιακά, με στόχο να σπουδάσουν στη χώρα μας χιλιάδες πρωτοετείς φοιτητές που διαφεύγουν στο εξωτερικό, στις περισσότερες περιπτώσεις σε άγνωστα Πανεπιστήμια. Έχουμε ήδη προτείνει συγκεκριμένα προγράμματα τα οποία θα συζητηθούν με το Υπουργείο Παιδείας ώστε να επιλεγούν αυτά που χρειάζεται πραγματικά η ελληνική κοινωνία.

Και σε άλλους τομείς όμως αναμένουμε πολλές και σημαντικές εξελίξεις. Συγκεκριμένα:

■ Την ίδρυση του Ερευνητικού Κέντρου του ΕΑΠ (η θεσμοθέτησή του αναμένεται σύντομα) και την ολοκλήρωση της μεγάλης προσπάθειας που γίνεται για την εγκατάσταση και λειτουργία ερευνητικού εξοπλισμού αξίας 10 εκ. ευρώ. Με αυτά προσδοκούμε να δοθεί μεγάλη ώθηση στις ερευνητικές δραστηριότητες του Ιδρύματος, οι οποίες αναπτύχθηκαν σημαντικά τα τελευταία χρόνια,

καθώς βρίσκονται στις πρώτες προτεραιότητες της διοίκησης μας. Την ανάπτυξη του Μαυρακείου Ιδρύματος στην Αρκαδία, το οποίο στοχεύουμε να μετατρέψουμε σε σύγχρονο εκπαιδευτικό και συνεδριακό κέντρο, που θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για όλη την Πελοπόννησο.

■ Τη μετεγκατάσταση των υπηρεσιών μας που λειτουργούν στην Αθήνα, για πρώτη φορά σε σύγχρονο ιδιόκτητο κτίριο στο κέντρο της πόλης θα επανέλθουμε αναλυτικότερα στο θέμα αυτό σε επόμενο τεύχος.

■ Την ανάπτυξη της Βιβλιοθήκης μας και τη μετεγκατάσταση της στο κέντρο της Πάτρας. Στο κτίριο της βιβλιοθήκης θα λειτουργεί χώρος εκδηλώσεων, που θα αποτελεί σημείο αναφοράς για μεγάλο αριθμό φορέων της πόλης, οι οποίοι θα μπορούν να τον αξιοποιούν, για να αναδείξουν τις δραστηριότητές τους. Στόχος μας εί-

ΕΚΠ	Επιστήμες της Αγωγής	1137	869
ΕΛΠ	Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό	442	375
ΕΠΟ	Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό	319	263
ΕΤΑ	Εκπαίδευση και Τεχνολογίες σε συστήματα εξ αποστάσεως διδασκαλίας και μάθησης – Επιστήμες της Αγωγής	340	264
ΙΣΠ	Ισπανική Γλώσσα και Πολιτισμός	89	72
ΚΑΟ	Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία	89	74
ΚΠΠΒ	Περιβαλλοντική Κατάλυση για Αντιρύπανση και Παραγωγή Καθαρής Ενέργειας	41	25
ΚΥΚ	Καλλιέργειες υπό κάλυψη-Υδροπονία	39	28
ΚΦΕ	Μεταπτυχιακή Ειδίκευση Καθηγητών Φυσικών Επιστημών	64	52
ΜΒΑ	Master in Business Administration	563	356
ΜΖΜΒ	Μεταπτυχιακές Σπουδές στα Μαθηματικά	135	90
ΟΡΘ	Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός	40	34
ΠΔΕ	Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια	404	302
ΠΕΔ	Εγκληματολογικές και Ποινικές προσεγγίσεις της διαφθοράς, του οικονομικού και του οργανωμένου εγκλήματος	147	100
ΠΛΗ	Πληροφορική	699	573
ΠΛΣ	Μεταπτυχιακή Εξειδίκευση στα Πληροφορικά Συστήματα	190	136
ΠΣΦ	Προχωρημένες Σπουδές στη Φυσική	24	19
ΠΣΧ	Προχωρημένες Σπουδές στη Φυσική	125	83
ΣΔΣ	Σύγχρονες Δημοσιογραφικές Σπουδές	38	24
ΣΔΥ	Συστήματα Κινητού και Διάχυτου Υπολογισμού	25	17
ΣΕΙ	Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	178	148
ΣΕΜ	Σεισμική Μηχανική και Αντισεισμικές Κατασκευές	49	37
ΣΦΠ	Σχεδιασμός Φωτισμού	69	51
ΤΛΧΒ	Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομική	148	106
ΤΡΑΧ	Τραπεζική, Χρηματοοικονομική και Χρηματοοικονομική Τεχνολογία (FinTech)	240	174
ΦΥΕ	Σπουδές στις Φυσικές Επιστήμες	133	96
ΧΒΑ	Χημική και Βιομοριακή Ανάλυση	88	65

και η Βιβλιοθήκη του ΕΑΠ να γίνει κέντρο σημαντικών εκπαιδευτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

■ Την επέκταση του campus του ΕΑΠ στην Περιβόλα, ώστε να αποκτήσει νέα είσοδο αναδεικνύοντας το μέγεθος και τη σημασία του Πανεπιστημίου μας.

■ Την ολοκλήρωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ύψους 32 εκ. ευρώ με απορροφησιμότητα που αναμένουμε να φτάσει στο 100%, γεγονός πρωτοφανές για την ελληνική πραγματικότητα. Όλα αυτά είναι σημαντικά έργα που σχεδιάστηκαν στα δύο τελευταία χρόνια που είμαστε στη διοίκηση του Ιδρύματος με σκληρή δουλειά, στενή συνεργασία διοίκησης και υπηρεσιών του Ιδρύματος, επιμονή και υπομονή και η υλοποίησή τους έχει ξεκινήσει ήδη. Εκτός σημαντικού απορόπτου, αναμένουμε να έχουν ολοκληρωθεί όλα μέσα στο 2022.

Χρυσό Μετάλλιο στη Γιάννα Αγγελοπούλου-Δασκαλάκη και τον Δρ. Άλμπερτ Μπουρλά από το ΕΑΠ

Η απονομή έγινε σε εκδήλωση που φιλοξενήθηκε στο Κέντρο Πολιτισμού του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» παρουσία εκπροσώπων της πολιτικής και της εκπαιδευτικής ηγεσίας

Σε μια λαμπρή τελετή, την οποία τίμησαν με την παρουσία τους εκπρόσωποι της πολιτικής και πνευματικής ηγεσίας της χώρας, του ακαδημαϊκού κόσμου, του πολιτισμού, αλλά και των επιχειρήσεων, το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο τίμησε πρόσφατα δύο πρόσωπα που έλαβαν το προηγούμενο χρονικό διάστημα με την προσφορά τους στη Ελλάδα, αλλά και τον κόσμο. Η Γιάννα Αγγελοπούλου-Δασκαλάκη και ο Έλληνας CEO της φαρμακοβιομηχανίας-κολοσσού "Pfizer", Άλμπερτ Μπουρλά έλαβαν από το ΕΑΠ, σε μια τελετή που έγινε στο Κέντρο Πολιτισμού του Ιδρύματος "Σταύρος Νιάρχος" στο Φάληρο, το Χρυσό Μετάλλιο του Ιδρύματος.

Η κυρία Αγγελοπούλου τιμήθηκε για την προσφορά της στη χώρα και την παραδειγματική συμβολή της στην προβολή της Ελλάδας σε όλο τον κόσμο και ο δρ. Μπουρλά για τη συμβολή του στην προαγωγή και τη μετάδοση της επιστημονικής γνώσης ειδικά την περίοδο της πανδημίας.

Στην εκδήλωση την κυβέρνηση εκπροσώπησαν ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Παναγιώτης Πικραμένος που μίλησε για «την Ελλάδα που πρωτοστατεί και πρωταγωνιστεί» και ο υπουργός Υγείας Θάνος Πλεύρης. Παρόντες στην τελετή ήταν επίσης ο πρόεδρος της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής

και πρώην υφυπουργός Παιδείας Βασίλης Διγαλάκης, ο πρόεδρος της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ) Περικλής Μήτσας, πρυτάνεις των ελληνικών πανεπιστημίων και άλλοι εκπρόσωποι της διοίκησης των ανωτάτων Ιδρυμάτων.

Σε μια συγκινητική και γεμάτη ελπίδα ομιλία για την επικράτηση της επιστήμης έναντι όλων των μεγάλων υγειονομικών «μαχών» της ανθρωπότητας, ο κ. Μπουρλά προέβλεψε ότι μπαίνουν σε μια πρωτοφανή δεκαετία επιστημονικών ανακαλύψεων. «Η αισιοδοξία μου αυτή ίσως να προέρχεται από το ότι γεννήθηκα στην Ελλάδα, τη χώρα της καλοσύνης, της σοφίας και της επινοητικότητας των ανθρώπων. Ίσως από το ότι είμαι γιος γονιών που επέζησαν από το Ολοκαύτωμα. Όλα αυτά με έμαθαν ότι τίποτα δεν είναι αδύνατο» δήλωσε χαρακτηριστικά.

Ανάγκη η δια βίου μάθηση

Η κυρία Γιάννα Αγγελοπούλου-Δασκαλάκη ανέφερε στην ομιλία της ότι «η Παιδεία ήταν πάντα ένα θεμελιώδες αίτημα της ελληνικής κοινωνίας. Ακόμα και στις πιο δύσκολες στιγμές, οι οικογένειες προτιμούσαν να στερηθούν άλλα αγαθά για να προσφέρουν στα παιδιά τους το αγαθό της Παιδείας. Γι' αυτό ένα

από τα πρώτα μέληματα του νεότερου ελληνικού κράτους ήταν η ανάπτυξη οργανωμένων δομών εκπαίδευσης». Και πρόσθεσε: «Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της χώρας τις επόμενες δεκαετίες και εξαιτίας της ευελιξίας δομής του. Η διά βίου μάθηση δεν θα είναι στο εξής χόμπι για λίγους, αλλά ανάγκη για πολλούς. Αγκυλώσεις του παρελθόντος όπως ότι μοναδικό κριτήριο στην διάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας θα πρέπει να αναθεωρηθούν».

Στην ομιλία της έδωσε συγχαρητήρια στον κ. Μπουρλά για την μεγάλη επένδυση της Pfizer στη Θεσσαλονίκη, η οποία προσφέρει καλά αμειβόμενες θέσεις υψηλής εξειδίκευσης σε νέους επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Όπως είπε, «στις ίδιες ράγες θα κινηθεί και το ερευνητικό Ινστιτούτο για την Τεχνητή Νοημοσύνη, την Επιστήμη Δεδομένων και τους Αλγόριθμους, για την ίδρυση του οποίου η Επιτροπή "Ελλάδα 2021" κινείται μεθοδικά και αποφασιστικά. Σκοπός μας είναι οι νέοι ταλαντούχοι επιστήμονες να μένουν στη χώρα μας, αλλά και η Ελλάδα να μπει στην αιχμή της πρωτοπορίας και της καινοτομίας».

Η ομιλία του κ. Μπουρλά

Για το εμβόλιο κατά του κορωνοϊού, ο κ. Μπουρλά είπε στην ομιλία του ότι το 2020 παρασκευάστηκαν 200 εκατομμύρια δόσεις, ενώ το 2021 θα παρασκευαστούν 3 δισεκατομμύρια δόσεις, με το 40% από αυτή την ποσότητα να έχει υπολογιστεί για χώρες μεσαίου και χαμηλού οικονομικού επιπέδου.

Αναφέρθηκε στην ομιλία του σε τρία ιδεώδη:

■ Στην δύναμη της επιστήμης. Ποτέ στο παρελθόν δεν υπήρξε καλύτερη περίοδος για να είναι κανείς επιστήμονας, ή πιο συναρπαστική εποχή για την επιστημονική καινοτομία. Η επιστήμη εξελίσσεται ακόμα πιο γρήγορα, διαφοροποιείται όλο και περισσότερο και γίνεται όλο και πιο συνεργατική. Από τότε που αποκωδικοποιήθηκε το ανθρώπινο γονιδίωμα, πριν από είκοσι περίπου χρόνια, η επιστήμη οδήγησε σε επαναστατικά φάρμακα σε πολλούς θεραπευτικούς τομείς, όπως κάποιοι τύποι καρκίνου, ή σπάνιες νευρολογικές ασθένειες, όπως για παράδειγμα η νωτιαία μυϊκή ατροφία και η κυστική ίνωση. Συνεχίζουν ωστόσο να υπάρχουν, σημαντι-

κές ανάγκες σε πολλούς άλλους τομείς. Η πανδημία του COVID-19 έδωσε ώθηση σε ολόκληρο τον τομέα των βιοεπιστημών να αναθεωρήσουν, να προκαλέσουν και να «σπάσουν» τον κατεστημένο τρόπο σκέψης και δράσης στην ανακάλυψη και ανάπτυξη των εμβολίων. Είδαμε τι μπορεί να πετύχει το νέο μοντέλο και είμαστε έτοιμοι να το εφαρμόσουμε σε πολλούς άλλους τομείς. Αυτή η δραστηριότητα έχει τη δυνατότητα να πετύχει αλλαγές που θα μεταμορφώσουν τη ζωή των ασθενών, προσφέροντας μείωση των συμπτωμάτων, πρόληψη, περιόδους ύφεσης και θεραπεία. Για παράδειγμα: Τεχνολογίες όπως το mRNA θα μας δώσουν τη δυνατότητα να διευρύνουμε το φάσμα των ασθενειών που μπορούμε να εξαλειφθούμε ή να προληφθούν και να προετοιμαστούμε έγκαιρα για μελλοντικές πανδημίες. Αναδυόμενες εξελίξεις, όπως η υγρή βιοψία, η γονιδιακή αλληλουχία μεμονωμένων κυττάρων και νέα πρότυπα θεραπείας, παρέχουν τη δυνατότητα να τεθούν τα πέντε συχνότερα είδη καρκίνου σε ύφεση, επιτρέποντας, δυνητικά, στους ασθενείς να ζουν με χρόνιες μεν, αλλά διαχειρίσιμες δε ασθένειες. Τέλος, τεχνολογίες αιχμής, όπως η γονιδιακή θεραπεία, έχουν τη δυνατότητα να κάνουν πραγματικότητα το μεγάλο όνειρο για την πλήρη ίαση των ασθενών.

■ Στην αυξανόμενη προθυμία του κόσμου, των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων να ασπαστούν νέους τρόπους σκέψης και εργασίας. Είναι σαφές ότι υπήρξε κοσμοϊστορική αλλαγή στον τρόπο και στον χώρο εργασίας των ανθρώπων. Ως αποτέλεσμα της πανδημίας, πολλές επιχειρήσεις αναγκάστηκαν να αναθεωρήσουν τον τρόπο λειτουργίας τους.

■ Στην κοινή ευθύνη να αντιμετωπίσουμε τις συστημικές ανισότητες στην κοινωνία μας, αλλά και τις αναμενόμενες βαθύτερες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στην κοινωνία και τη δημόσια υγεία, από την άλλη.

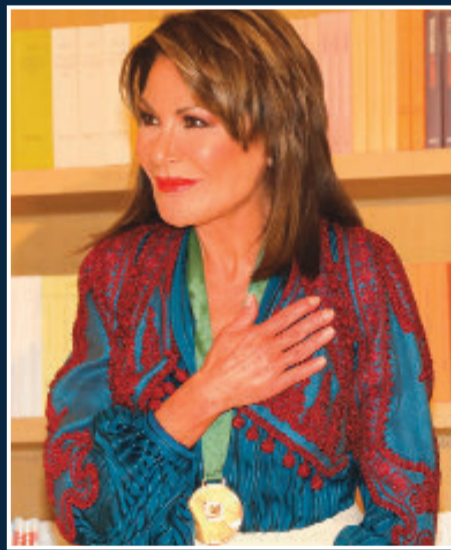
Δίνοντας όλο και μεγαλύτερη προσοχή στις περιβαλλοντικές και κοινωνικές αξίες, όλο και περισσότερες εταιρείες και κυβερνήσεις δεσμεύονται να ασπαστούν πλαίσια που βασίζονται σε αρχές, όπως αυτές που καθορίζονται στο Παγκόσμιο Σύμφωνο του ΟΗΕ. Ως άτομα, ο καθένας δηλαδή από εμάς, αλλά και ως εταιρείες, πρέπει να τηρούμε μια σειρά αρχών ώστε να σεβόμαστε τα ανθρώπινα δικαιώματα, να ασπάζομαστε και να προωθούμε τη διαφορετικότητα, την ισότητα και την ισότιμη ένταξη και να προστατεύουμε το περιβάλλον. Πρόκειται για αρχές εγγενείς στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, της ανθρωπότητας και του πλανήτη.

Η Γιάννα Αγγελοπούλου στην "Open2U"

"Η Παιδεία ήταν πάντα ένα θεμελιώδες αίτημα της ελληνικής κοινωνίας. Διόλου τυχαία ένα από τα πρώτα μέληματα του νεότερου ελληνικού κράτους ήταν η ανάπτυξη οργανωμένων δομών εκπαίδευσης. Από τη στιγμή που ιδρύθηκε το πρώτο πανεπιστήμιο, το μετέπειτα μετονομασθέν Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο στην Αθήνα, η τριτοβάθμια εκπαίδευση σύντομα μαζικοποιήθηκε. Ο τίτλος αποφοίτησης μετατράπηκε σε φετίχ. Όμως τα τελευταία χρόνια αυτό δεν είναι αρκετό για να εκπληρωθεί ο κάτοχός του το όνειρο της προσωπικής, επαγγελματικής και κοινωνικής ανέλιξης του.

Ζούμε σε μια εποχή γρήγορων και βίαιων αλλαγών. Παραδοσιακά επαγγέλματα απειλούνται με εξαφάνιση λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης, ενώ άλλα, καινούργια, αναδύονται. Η εκπαίδευση θα πρέπει και αυτή να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα, ώστε να βοηθήσει τους νέους και τις νέες της Ελλάδας να βρουν τον δρόμο τους. Δεν είναι όμως μόνο οι νέοι. Σε πολλούς τομείς παρατηρείται μεγάλη κινητικότητα, απαιτούνται νέες δεξιότητες, επαγγελματίες στο μέσον της καριέρας τους χρειάζονται μια καινούργια ή μια δεύτερη ευκαιρία. Αυτό προσφέρει το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, μια σημαντική διέξοδο για προσωπική πρόοδο ή για επαγγελματική εξέλιξη. Και το πετυχαίνει παρέχοντας υψηλή ποιότητα σπουδών, εισάγοντας διαρκώς νέα γνωστικά αντικείμενα, ανοίγοντας δρόμους, καθώς ήταν το πρώτο πανεπιστημιακό ίδρυμα που εισήγαγε οργανωμένα και σε μεγάλη έκταση το υβριδικό μοντέλο εκπαίδευσης".

Ο Γ. Μπαμπινιώτης

«Μας κάνατε περήφανους γιατί ένας Έλληνας Σαλονικιός έσωσε και σώζει εκατομμύρια ζωές» δήλωσε στην ομιλία του ο καθηγητής Γλωσσολογίας και πρώην πρόεδρος Γιώργος Μπαμπινιώτης για τον κ. Μπουρλά. Για την κυρία Αγγελοπούλου ανέφερε ότι επωμίστηκε και έφερε σε πέρας με απόλυτη επιτυχία την οργάνωση όλων των εκδηλώσεων εορτασμού της εθνικής παλιγγενεσίας και χαρακτήρισε την εκδήλωση ως «μια γιορτή παιδείας και πολιτισμού».

γάνωση όλων των εκδηλώσεων εορτασμού της εθνικής παλιγγενεσίας και χαρακτήρισε την εκδήλωση ως «μια γιορτή παιδείας και πολιτισμού».

Ύψιστη τιμητική διάκριση

Στην εκδήλωση χαιρετισμό απηύθυνε ο πρόεδρος του ΕΑΠ καθηγητής Οδυσσέας Ζώρας, που έδωσε και τα μετάλλια στους τιμώμενους, αναφέροντας μεταξύ άλλων «έννοια της Αριστείας δεν υπάγεται σε πολιτικές ή κοινωνικές θεωρήσεις, ορθώνεται αμείωτη και αέναη, με το ήθος και την ισχύ κάθε ιδανικού».

Την σχετική απόφαση πήρε η Διοικούσα Επιτροπή του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, η οποία και αποφάσισε να προχωρήσει στην απονομή του Χρυσού Μεταλλίου στη Γιάννα Αγγελοπούλου-Δασκαλάκη, ως αναγνώριση για τη συνεχή και έμπρακτη προσφορά της στη χώρα και στην παραδειγματική συμβολή της στην προβολή της σε όλο τον κόσμο μέσω διαφόρων δράσεων συμπεριλαμβανομένης της υλοποίησης διεθνών προγραμμάτων σπουδών που αποσκοπούν στην παραγωγική διασύνδεση επιστήμης και επιχειρηματικότητας, και στον δρ. Άλμπερτ Μπουρλά, ως αναγνώριση για τη συμβολή του στην προαγωγή και τη μετάδοση της επιστημονικής γνώσης και για την για πολλά χρόνια άξια εκπροσώπηση της χώρας μας στο εξωτερικό υπό τις πολλαπλές ιδιότητές του, αλλά και στην συμβολή του, από τη θέση ευθύνης στην οποία βρίσκεται, στην αντιμετώπιση των δυσμενών συνθηκών που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα λόγω της πανδημίας. Το Χρυσό Μετάλλιο Αριστείας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου αποτελεί την ύψιστη τιμητική διάκριση και απονέμεται σε προσωπικότητες εγνωσμένου κύρους, οι οποίες έχουν έντονο κοινωνικό, επιστημονικό και ακαδημαϊκό έργο.

Με επιτυχία η ενημερωτική εκδήλωση εθνικής εμβέλειας

Ψηφιακές δεξιότητες της βιβλιοθηκονομικής κοινότητας

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε η διοργάνωση της 1ης ενημερωτικής εκδήλωσης εθνικής εμβέλειας του έργου BIBLIO από την Ερευνητική Ομάδα DAISy του ΕΑΠ, με τίτλο «Ενισχύοντας τις ψηφιακές δεξιότητες της Βιβλιοθηκονομικής κοινότητας». Η εκδήλωση κέντρισε το ενδιαφέρον των επαγγελματιών του τομέα της Βιβλιοθήκης,

εμπειρογνομώνων, εκπροσώπων αρχών και ιδρυμάτων, ενεργών πολιτών και γενικότερα όλων όσων ενδιαφέρονται για την ψηφιακή εξέλιξη στον κόσμο της Βιβλιοθήκης. Ειδικότερα, η ενημερωτική εκδήλωση περιλάμβανε έξι ομιλίες, τις οποίες παρακολούθησαν περισσότεροι από εξήντα συμμετέχοντες και διαπραγματεύτηκε όχι μόνο τις πολλαπλές προκλήσεις αλλά και τις σημαντικές ευκαιρίες για τις Βιβλιοθήκες στην ψηφιακή εποχή, όπως αυτές προσδιορίστηκαν μέσω των ευρημάτων του έργου BIBLIO.

Ο Δρ Αχιλλέας Καμέας, Καθηγητής ΕΑΠ, Διευθυντής DAISy και Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου BIBLIO στην Ελλάδα, κήρυξε την έναρξη των εργασιών και στη συνέχεια παρουσίασε το πολύτιμο έργο που πραγματοποιεί η Ερευνητική Ομάδα DAISy του ΕΑΠ. Τόνισε τον ισχυρό διεθνή χαρακτήρα της Ομάδας, εστιάζοντας στη συμμετοχή και εκπροσώπησή της σε διεθνή δίκτυα και επιστημονικά συμβούλια. Αναφέρθηκε επίσης στους σταθερούς δεσμούς που πέτυχε η DAISy προκειμένου να συσχετίσει το έργο BIBLIO με άλλα σε εξέλιξη Ευρωπαϊκά έργα της Ομάδας (π.χ. τα έργα DELTA, SILVHER, κ.λπ.) με στόχο τη δημιουργία ενός δικτύου για τη μεταφορά αποτελεσμάτων και την ενίσχυση της βιωσιμότητάς τους. Στην εκδήλωση μίλησαν ακόμη, η κ. Ιωάννα Σεφερλή, Βιβλιοθηκονόμος, εκπρόσωπος της ΕΞ Αποστάσεως Βιβλιοθήκης & Κέντρου Πληροφόρησης του ΕΑΠ, η Διαχειρίστρια του έργου BIBLIO και Ερευνήτρια της DAISy ΕΑΠ, κ. Ελένη Γεωργακάκου, ο κ. Θωμάς Χιώτης, Αρχιόντομο-Βιβλιοθηκονόμο στο Ίδρυμα «Κωνσταντίνος Σημίτης», ο Δρ Λεωνίδα Παπαχριστόπουλος, Βιβλιοθηκονόμος στην ΕΞ Αποστάσεως Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης ΕΑΠ και η Δρ Μαρία Χατζηνικολάου, Καθηγήτρια του ΕΑΠ, Αναπληρώτρια Επιστημονική Συντονίστρια του έργου BIBLIO στην Ελλάδα και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών-ΣΕΑΒ.

Αξιίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της συζήτησης, αναγνωρίστηκε η ανάγκη για ψηφιακή αυτονομία των επαγγελματιών της Βιβλιοθήκης και για νέες δεξιότητες με στόχο την αντιμετώπιση των προκλήσεων της εξυπηρέτησης των χρηστών της Βιβλιοθήκης με ολοκληρωμένο τρόπο, έγιναν θετικές παρατηρήσεις ως προς τα ευρήματα της έρευνας, επιβεβαιώθηκε η σημασία του BIBLIO MOOC και εκφράστηκε αρχικό ενδιαφέρον για το περιεχόμενό του.

7ος Επιχειρηματικός Διαγωνισμός ΕΑΠ

Πέντε ομάδες «πέρασαν» στη β' φάση

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η 1η φάση του 7ου επιχειρηματικού διαγωνισμού του ΕΑΠ "Ανοικτοί Επιχειρηματικοί Ορίζοντες", με την υποστήριξη του Εργαστηρίου Μάνατζμεντ και Δημοσίας Διοίκησης της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του ΕΑΠ. Από τις συνολικά 11 προτάσεις που υποβλήθηκαν, 10 τηρούσαν τα κριτήρια εγκυρότητας και προχώρησαν στη διαδικασία αξιολόγησης. Οι ομάδες που προκρίθηκαν στην Β' φάση του διαγωνισμού από την επιτροπή αξιολόγησης είναι:

«Asymmetrics JAX»
«HERODOTUS XI»
«SEAMX ATHLETOPIA»
«SocialEyes»
«ΚΑΤΑΚΑΘΙ»

Οι ομάδες που διακρίθηκαν θα έχουν τη δυνατότητα να προετοιμαστούν μέσω workshop από το Εργαστήριο Μάνατζμεντ και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του ΕΑΠ, με σκοπό να παρουσιάσουν την ιδέα τους ενώπιον των αξιολογητών κατά τη διεξαγωγή διαδικτυακού pitch event, που θα ανακοινωθεί σύντομα.

«Ταξίδι» στην ιστορία της Αργεντινής...

Αναφορά στην Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην πρώτη εκδήλωση του Προγράμματος Σπουδών του Ισπανικού Πολιτισμού

Ένα ταξίδι στον χρόνο, με σημείο αναφοράς μια μέρα-ορόσημο, μέσα από διαλέξεις, κινηματογραφικά στιγμιότυπα αλλά και ένα μουσικό ρεσιτάλ, προσέφερε το Πολιτιστικό Πρόγραμμα Σπουδών του Ισπανικού Πολιτισμού -«Ισπανική Γλώσσα και Πολιτισμός» του ΕΑΠ.

Πρόκειται για την «Ημέρα Μνήμης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Αργεντινή», που έχει ανακηρυχθεί η 24η Μαρτίου, η οποία αποτέλεσε το θέμα της εναρκτήριας εκδήλωσης του Ισπανικού Πολιτισμού για το νέο ακαδημαϊκό έτος 2021-22.

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Ισπανικού Πολιτισμού συνεχίζει το πλούσιο πρόγραμμα των εκδηλώσεών του προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις των καιρών. Πρόκειται για «υβριδικές εκδηλώσεις», με διαδικτυακή αλλά και με διά ζώσης συμμετοχή με όλα τα προβλεπόμενα μέτρα προστασίας κατά της πανδημίας.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2021 και είχε «μνημονικό χαρακτήρα» μ' ένα αφιέρωμα στην Αργεντινή. Συνδιοργανωτές ήταν το Ισπανικό Πρόγραμμα και η ΣΑΕ του ΕΑΠ σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Δημοκρατίας της Αργεντινής στην Ελλάδα.

Χαιρέτισαν, εγκαινιάζοντας τον νέο κύκλο των δράσεων Ισπανικού Πολιτισμού, ο αντιπρόεδρος της ΔΕ του ΕΑΠ, καθηγητής Στάθης Ευσταθόπουλος και ο διευθυντής ΠΣ ΙΣΠ, καθηγητής Δημήτρης Δρόσος.

Αμφότεροι ανέδειξαν το ενθαρρυντικό στοιχείο της θεαματικής αύξησης των νέων εγγραφών στο ΙΣΠ, γεγονός που το απέδωσαν στην ποιότητα του Προγράμματος Σπουδών και στην απήχηση-προβολή των δραστηριοτήτων του χάρη και στο Τμήμα Μάρκετινγκ και Μητρώου Φοιτητών.

Η πρέσβειρα της Δημοκρατίας της Αργεντινής στην Ελλάδα,

Μαρία Λουΐσα Ντουκέρτι ντε Σάντσες και ο Αργεντινός πανεπιστημιακός Μάρκος Μπρόγιερ μίλησαν λιτά και περιεκτικά για το σύνθετο και λεπτό ζήτημα της διαδικασίας αποκατάστασης της ιστορικής μνήμης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Αργεντινή.

Τι όμως θύμισαν οι δύο ομιλητές; Ότι στην Αργεντινή, κατά την περίοδο 1976-1983, τα θύματα της κρατικής τρομοκρατίας, της καταστολής και της βαρβαρότητας της τότε δικτατορικής διακυβέρνησης ήταν πολλές χιλιάδες αγνοούμενοι, ανάμεσά τους και κλεμμένα μωρά, πολιτικοί κρατούμενοι που εκτελέστηκαν, ενώ κατά κύματα έφευγαν οι εξόριστοι...

Ήταν μια περίοδος, όπου οι δικτάτορες διαδέχονταν ο ένας τον άλλον: Βιντέλα, Βιόλα, Γκαλιερί, Μπινιόνε, και ο ελληνικής καταγωγής από μετανάστες γονείς, αξιωματικός του στρατού Κριστίνο Νικολαΐδης.

Και όλα αυτά μέσα από κινηματογραφικά στιγμιότυπα για το Μουντιάλ του 1978 στην Αργεντινή (με πρωταθλήτρια την εθνική ομάδα της χώρας), τον πόλεμο των νήσων Φώκλαντ μεταξύ Αργεντινής-Μ. Βρετανίας, τη δίκη της εκεί χούντας, αλλά κυρίως με τις διαδηλώσεις των μητέρων των αγνοουμένων στην διάσημη πλέον Πλατεία Μαΐου στο Μπουένος Άιρες.

Ποιοί άλλοι συμμετείχαν σ' αυτή τη θύμηση; Τρεις Αργεντινοί καλλιτέχνες. Η φωτογράφος Χουλιέτα Κολομέρ, η οποία πλαισίωσε την εκδήλωση με την εντυπωσιακή φωτογραφική έκθεσή της πάνω στο θέμα και ο κιθαρίστας Ρομάν Γκόμεθ μαζί με την τραγουδίστρια Μάρτα Μορελεόν, οι οποίοι «ζωντάνεψαν» με μελωδικό τρόπο την ιστορική μνήμη της Αργεντινής. Η εκδήλωση είναι αναρτημένη στην πλατφόρμα του ΙΣΠ, στον χώρο Δράσεις/Actividades και μπορεί όποιος επιθυμεί να την παρακολουθήσει.

Ελληνική γλώσσα: Η συμβολή της στον πολιτισμό

Θα ξεκινήσω με μία πάγια γλωσσολογική και πολιτισμική θέση μου σε σχέση με τον πολιτισμό μας που θέτω υπό την κρίση σας. Υποστηρίζω ότι:

Αν οι Έλληνες δεν είχαν γνωρίσει πολύ νωρίς την γραφή και δεν είχαν αναπτύξει εγκαίρως σε πρώιμο στάδιο ένα πολύ λειτουργικό και εύκολο στην εκμάθηση και χρήση του αλφάβητο, το ελληνικό αλφάβητο, είναι βέβαιο ότι ο ελληνικός πολιτισμός, ο οποίος αποτελεί την βάση του ευρωπαϊκού και γενικότερα του δυτικού πολιτισμού, όχι μόνο θα ήταν κατά πολύ άγνωστος (όπως και άλλοι μεγάλοι πολιτισμοί που δεν γνώρισαν γραφή) αλλά κυρίως δεν θα είχε την εξέλιξη που τον ξεχωρίζει ούτε και την επίδραση, εσωτερική και εξωτερική, που άσκησε διαχρονικά εντός και εκτός Ελλάδος.

Και μία δεύτερη θέση μου, άμεσα συνδεδεμένη με τον ελληνικό πολιτισμό, που την φέρνω πάντοτε στο προσκήνιο:

Ο ελληνικός πολιτισμός υπήρξε κατ' εσχόλην «πολιτισμός τού γραπτού λόγου», κάτι που ούτε το έχουμε συνειδητοποιήσει ούτε είναι καθόλου αυτονόητο.

Είναι πολιτισμός δηλαδή που δεν νοείται έξω από τα κείμενά του, έξω από την έκφραση, την μετάδοση και την διάδοση των πνευματικών κατακτήσεων και προβληματισμών των Ελλήνων σε όλα τα πεδία. Αλλά τα κείμενα δεν υπάρχουν χωρίς την γνώση και την χρήση τής γραφής, και μάλιστα σε ευρεία κλίμακα ως προς τους χρήστες (όχι πρόνομιων ολίγων), σε πρώιμο χρόνο (τον χρόνο κατά τον οποίο άρχισαν να δημιουργούνται μεγάλα πνευματικά έργα) και, προπάντων, μέσα από ένα οικονομικό, λειτουργικό και αποτελεσματικό σύστημα (δηλαδή απλό, πρακτικό και εύχρηστο αλφάβητο εικοσιτεσσάρων μόνο γραμμάτων). Το γεγονός ότι χρησιμοποιήθηκαν πέντε γραφές στον ελλαδικό χώρο πριν ακόμη από το ελληνικό αλφάβητο (ιερογλυφική, γραμμική Α, γραμμική Β, Κυπρομινωική, Κυπριακό συλλαβάριο) δείχνει την αγωνία των Ελλήνων να εκφραστούν γραπτώς.

Του Γεωργίου Μπαμπινιώτη
Ομότιμου καθηγητή Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ελληνικός, ένας πολιτισμός τού γραπτού λόγου

Αλλαγή τής γραφής

Μίλησα για την γραφή και το αλφάβητο, την υπόθεση τού γραπτού μας πολιτισμού. Οι Έλληνες τόλμησαν και υποκατέστησαν ένα ατελές και δύσχρηστο σύστημα γραφής που ήδη διέθεταν από τον 15ο αιώνα π.Χ. (την συλλαβογραφική Γραμμική γραφή Β), για να υιοθετήσουν στη θέση του ένα αλφάβητο ξένο στην προέλευσή του, το λεγόμενο «βορειοσημικό» ή «φοινικικό» αλφάβητο. Αυτό όμως το συμφωνογραφικό αλφάβητο δεν το υιοθέτησαν ως είχε: δεν το υιοθέτησαν «παθητικά», γιατί δεν θα εξυπηρετούσε την ελληνική γλώσσα: το επεξεργάστηκαν εις βάθος και άλλαξαν άρδην την υφή του, προσαρμόζοντάς το σταδιακά πλήρως στην δομή τής ελληνικής γλώσσας και επινοώντας το πρώτο πραγματικό αλφάβητο στον κόσμο. Το κίνητρο που οδήγησε στην αλλαγή γραφής ήταν η άμεση ανάγκη καταγραφής τού πλούσιου προφορικού λόγου των Ελλήνων στην φιλοσοφία, στην ποίηση, στην ιστορία, στο θέατρο, στην επιστήμη, στην εκπαίδευση και Πάκομη περισσότερο ήταν η πιεστική ανάγκη τού πολιτικού συστήματος και τής δημόσιας διοίκησης στην άμεση δημοκρατία για την εξεύρεση ενός λειτουργικού συστήματος καταγραφής και

δημοσιοποίησης των νόμων, των αποφάσεων, των ψηφισμάτων, των συμφωνιών κ.λπ. Χωρίς την χρήση τού ελληνικού αλφάβητου, συνδυασμένη με μεγάλη ευκολία στην χρήση του, ο πολιτισμός των Ελλήνων ούτε θα καταγραφόταν, ούτε θα αναπτυσσόταν, ούτε θα γινόταν ευρύτερα γνωστός μέσα και έξω από την Ελλάδα, ούτε θα σωζόταν, ούτε θα διαδιδόταν. Τα ελληνικά κείμενα, γραμμένα όλα με το ελληνικό αλφάβητο, απετέλεσαν μια πολύτιμη πολιτισμική παρακαταθήκη των Ελλήνων, που εξαπλώθηκε με τον Αλέξανδρο, που πέρασε στους Ρωμαίους, που αναδείχθηκε στην Αναγέννηση και που αξιοποιήθηκε στην επιστημονική έκρηξη τού Διαφωτισμού, δίνοντας χιλιάδες ελληνικούς επιστημονικούς όρους, λέξεις και ονομασίες, πράγμα που συμβαίνει ακόμη και σήμερα. Άλλωστε στην ίδια γλώσσα, την Ελληνική, και με το ίδιο αλφάβητο, το ελληνικό, γνώρισε ο κόσμος τα Ευαγγέλια, την Θεία Λειτουργία, την Κυριακή προσευχή (το "Πάτερ ημών"), το Σύμβολο τής Πίστεως, την εκκλησιαστική μας μνημογραφία και την πατερική παράδοση, πάνω στα οποία θεμελιώθηκε και διαδόθηκε η χριστιανική μας θρησκεία.

Η οικουμενική διάσταση τής ελληνικής γλώσσας

Στην Ελλάδα δεν έχουμε εκτιμήσει ακόμη στην πραγματική του διάσταση το γεγονός τής οικουμενικής παρουσίας, τού κύρους και τής αίγλης που χάρει η ελληνική γλώσσα ευρύτερα στον κόσμο. Το γεγονός λ.χ. ότι σε σύνολο 166.000 λέξεων τής Αγγλικής (λεξικό WEBSTER) ποσοστό περίπου 30% (50.000 λέξεις) είναι ελληνικής προελεύσεως λέξεις αποκαλύπτει εμπράκτως το μέγεθος τής γλωσσικής και πνευματικής παρουσίας που έχει κατακτήσει η ελληνική γλώσσα, δηλαδή η ελληνική σκέψη, δηλαδή ο ελληνικός πολιτισμός.

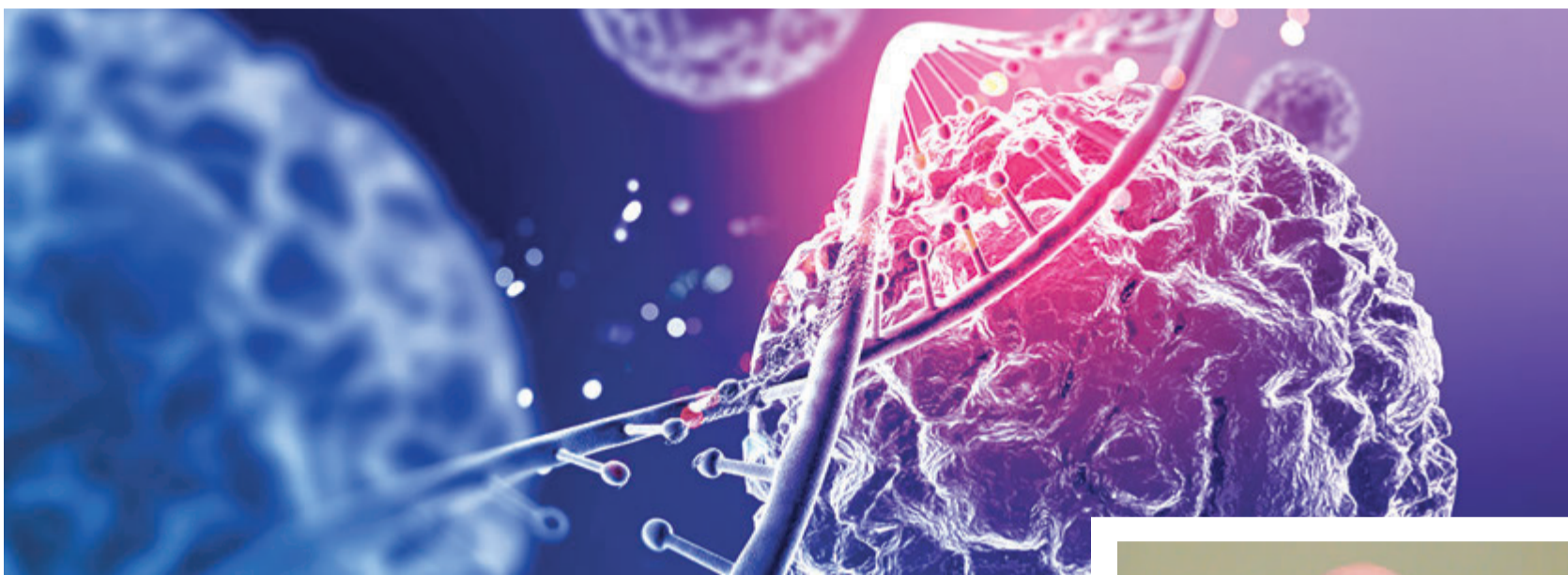
Τέλος, δεν είναι μόνον η οικουμενικότητά της που κατέστησε την Ελληνική μια ξεχωριστή γλώσσα. Είναι και το γεγονός ότι στην γλώσσα αυτή έχουμε συνεχή προφορική παράδοση τουλάχιστον 4.000 χρόνων και συνεχής γραπτή παράδοση 3.500 ετών.

Η Ελληνική αποτελεί μοναδικό παράδειγμα γλώσσας με αδιάσπαστη ιστορική συνέχεια και με τέτοια δομική και λεξιλογική συνοχή, που να επιτρέπει να μιλάμε για μια ενιαία ελληνική γλώσσα από την αρχαιότητα έως σήμερα (με αλλαγές φυσικά σε όλα τα επίπεδά της). Με αυτό εννοούμε ότι ο ίδιος λαός, οι Έλληνες, στον ίδιο γεωγραφικό χώρο, την Ελλάδα, επί 40 ολόκληρους αιώνες χωρίς διακοπή μιλάει και γράφει —με την ίδια γραφή (από τον 8ο π.Χ. αιώνα) και την ίδια ορθογραφία (από τον 4ο π.Χ. αιώνα)— την ίδια γλώσσα, την Ελληνική.

Γραμματική - γλωσσική ταξινόμηση τού κόσμου

Οι Έλληνες συνέλαβαν την ιδέα και συνέδεσαν άμεσα την γλώσσα με την γραμματική: ταξινόμησαν για πρώτη φορά τον κόσμο που μάς περιβάλλει, τον κόσμο μας, σε γραμματικές κατηγορίες, αυτές που μαθαίνουμε στο Σχολείο ως «μέρη τού λόγου». Πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό γεγονός στην ιστορία τού πνεύματος: Παγκόσμιας σημασίας επίτευγμα τής ελληνικής σκέψης είναι η γλωσσική ταξινόμηση τού κόσμου μας στα λεγόμενα «μέρη τού λόγου» τής σχολικής γραμματικής. Αυτό κατορθώθηκε με ένα πρωτοποριακό έργο 19 μόλις (σημερινών) σελίδων τού Αλεξανδρινού γραμματικού Διονυσίου τού Θρακός (γράφηκε περί το 100 π.Χ.). Τίτλος του: «Τέχνη γραμματική». Το σημαντικό για τον πολιτισμό μας γεγονός είναι ότι με το θέμα τής ανά-

λυσης τής γλώσσας και τής ουσίας τής γραμματικής ασχολήθηκαν πολύ πιο πριν από τους γραμματικούς οι Έλληνες φιλόσοφοι: ο Πλάτων, ο Αριστοτέλης, οι Στωικοί. Σ' αυτή την παράδοση ανάλυσης τής γλώσσας στηρίχθηκε ο κορυφαίος αλεξανδρινός γραμματικός Διονύσιος, ωστόσο αυτός είναι ο πρώτος από τον οποίο μάς έχει διασωθεί και παραδοθεί μια πλήρης συστηματική ανάλυση τής δομής τής ελληνικής γλώσσας σε σχέση με τον τρόπο που η γλώσσα αυτή εκφράζει τον κόσμο μας: και το ακόμη πιο σημαντικό είναι ότι αυτή η ανάλυση, ως περιεχόμενο και ως ορολογία, πέρασε στην περιγραφή όλων των ευρωπαϊκών γλωσσών και επηρέασε διά τής γλώσσας την σκέψη και τον πολιτισμό τής Ευρώπης.

«Η εξωστρέφεια είναι στο DNA μας»

Τη συνεργασία του ΕΑΠ με την Ακαδημία Αθηνών προανήγγειλε ο ακαδημαϊκός Δημήτρης Θάνου κατά την αναγόρευσή του σε επίτιμο καθηγητή της Σχολής Θετικών Επιστημών

«Όραμά μας είναι η επίτευξη και η εξάπλωση της επιστημονικής αριστείας στην χώρα και η δυνατότητα παροχής σημαντικών και απολύτως εξειδικευμένων ιατρικών υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας στην πολιτεία, αλλά και στον δοκιμαζόμενο Έλληνα πολίτη». Ήταν τα λόγια του ακαδημαϊκού, προέδρου του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών (Ι.Ι.Β.Ε.Α.Α), Δημητρίου Θάνου, ο οποίος αναγορεύτηκε σε επίτιμο καθηγητή της Σχολής Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 25 Σεπτεμβρίου 2021, στις κεντρικές εγκαταστάσεις του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Πάτρα, μετά τα εγκαίνια του νέου κτηρίου της Σχολής Θετικών Επιστημών.

Τον τιμώμενο προλόγισε ο Κοσμήτορας της Σχολής, καθηγητής Ιωάννης Καλαβρουζιώτης, ο οποίος γνωστοποίησε τις ομόφωνες αποφάσεις της Σχολής και της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΑΠ, ενώ ο πρόεδρος του ΕΑΠ, Οδυσσέας-Ιωάννης Ζώρας υπογράμμισε πως η απόδοση του τίτλου του Επίτιμου Καθηγητή αποτελεί την ύψιστη ακαδημαϊκή διάκριση, η οποία προσδίδεται σε προσωπικότητες διεθνούς ή εγγυωμένου κύρους με έντονο επιστημονικό, διδακτικό και ερευνητικό στίγμα.

«Αισθάνομαι ιδιαίτερη συγκίνηση για την μεγάλη τιμή που μου επεφύλαξε αυτό το πρωτοποριακό ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας να με συμπεριλάβει στους κόλπους του ως επίτιμο καθηγητή. Το ΕΑΠ είναι ένα σύγχρονο εξωστρεφές, ακαδημαϊκό

ίδρυμα της χώρας, το οποίο αναγνωρίζει την μόρφωση ως δικαίωμα για όλους καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, παρέχοντας εκπαιδευτικές ευκαιρίες και ανοικτά πρωτοποριακά συστήματα εκπαίδευσης ακολουθώντας πιστά τις εξελίξεις στην οικονομία, την τεχνολογία και ιδιαίτερα τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές σχολές», ανέφερε ο κ. Θάνου με συγκίνηση ευχαριστώντας τα μέλη της ΔΕ και της Κοσμητείας της ΣΘΕΤ για την απόφασή τους.

Κατά την ομιλία του, έκανε ιδιαίτερη μνεία στους καθηγητές του και τους συνεργάτες του που τον ενέπνευσαν και συνέβαλαν στην επιστημονική του ολοκλήρωση και σκιαγράφησε το έργο του εργαστηρίου του στην Ακαδημία Αθηνών.

«Δημιουργούμε εμβληματικές υποδομές»

«Με τους συνεργάτες μου ερευνητές, τεχνικούς και διοικητικούς δημιουργούμε εμβληματικές υποδομές στην χώρα μας με σκοπό την υποστήριξη μιας ανταγωνιστικής και καινοτόμου έρευνας στην χώρα μας και στην εκπαίδευση νέων επιστημόνων, ώστε να μην χρειάζεται να φύγουν στο εξωτερικό, όπως το εργαστήριο εξειδικευμένης ιατρικής και η δημιουργία ενός υπερασύγχρονου εργαστηρίου βιοασφάλειας για την μελέτη πολύ παθογόνων οργανισμών», τόνισε.

Μάλιστα, ο κ. Θάνου απευθυνόμενος στον πρόεδρο του ΕΑΠ τον διαβεβαίωσε ότι «τόσο εγώ όσο και όλα τα μέλη του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών θα συνεργαστούμε για την προαγωγή και υλοποίηση κοινών στόχων που αφορούν στην εξέλιξη της επιστημονικής έρευνας, αλλά και

στην ανάπτυξη, καινοτομίας, τεχνολογίας και μεθοδολογίας». Και προσέθεσε: «Η εξωστρέφεια είναι στο DNA μας και ως τούτου προσβλέπουμε σε ανοικτούς διαύλους επικοινωνίας με το ΕΑΠ, κυρίως ως συνοδοιπόροι προς αναζήτηση της επιστημονικής γνώσης και αλήθειας. Άλλωστε, το μνημόνιο συνεργασίας των δύο Πανεπιστημίων μας είναι έτοιμο προς υπογραφή με αντικείμενο την Ιατρική της Ακρίβειας και την εισαγωγή των νέων στοχευμένων θεραπειών στην κλινική πράξη».

Διάλεξη για την SARS-CoV-2

Ακολούθησε η διάλεξη με θέμα «SARS-CoV-2: Η βιολογία μιας απειλής», κατά την διάρκεια της οποίας έκανε αναφορά στην γονιδιωματική επιτήρηση και στα αποτελέσματά της στην χώρα μας. «Η Γονιδιωματική στην Υπηρεσία της Δημόσιας Υγείας είναι μια τεράστια αλλαγή που συντελείται παγκοσμίως και αφορά στην Sars-Cov-2 και ήταν αναγκαία για να γνωρίζουμε τον εχθρό» ανέφερε χαρακτηριστικά τονίζοντας πως το εργαστήριο που διευθύνει είναι στην πρώτη γραμμή όλο αυτό το διάστημα κάνοντας μεγάλο αριθμό αναλύσεων και αλληλούχηση στα γονιδιώματα του ιού και στα τέσσερα κύματα μόλυσματικότητας.

«Από τα τέλη Ιουνίου έχουμε ραγδαία αύξηση του στελέχους Δέλτα, το οποίο είναι κυρίαρχο στην χώρα μας και παγκοσμίως», ανέφερε ενώ σημείωσε πως παράλληλα με τη γονιδιωματική επιτήρηση του κορωνοϊού γίνεται και ανοσολογική επιτήρηση, η οποία βοηθά στην μελέτη για τον εντοπισμό των μηχανισμών που ευθύνονται για τη μοριακή βάση της νόσου.

Εκπαιδευτικά μαθήματα ιατρικής επιμόρφωσης

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο σε συνεργασία με την ογκολογική μονάδα του Γενικού Νοσοκομείου Πατρών «Άγιος Ανδρέας» διοργανώνει, για τους εργαζόμενους του Ιδρύματος, αλληλουχία εκπαιδευτικών μαθημάτων ιατρικής επιμόρφωσης.

Το πρόγραμμα ξεκινά την Τρίτη 2/11 στις 14:00 με «Το βάρος της διάγνωσης του καρκίνου: Ο ρόλος της οικογένειας» από την παθολόγο – ογκολόγο Αθηνά Χριστοπούλου. Ακολουθούν, την Τρίτη 16/11 "Καρκίνος: Η νό-

σος με τα πολλά πρόσωπα" από τον βιολόγο Αλέξανδρο Σπηλιώτη, την Τετάρτη 1/12 «Κληρονομικότητα και καρκίνος» από την παθολόγο - ογκολόγο Έλενα Φούντζηλα, την Τετάρτη 15/12 «Καρκίνος παχέος εντέρου: Πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση» από την παθολόγο – ογκολόγο Ζένια Σαριδάκη, την Τετάρτη 5/1, "Καρκίνος Μαστού: Πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση" από την παθολόγο – ογκολόγο Μαντώ Νικολαΐδη, την Τετάρτη 19/1, "Καρκίνος Πνεύμονα: Πρόληψη και έγκαιρη

διάγνωση" από την παθολόγο – ογκολόγο Έλενα Λινάρδου, την Τετάρτη 2/2, "Μελάνωμα: Πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση" από την καθηγήτρια Δερματολογίας Σοφία Γεωργίου, την Τετάρτη 16/2, "Λοίμωξη από HPV: Υπάρχει πρόληψη;" από την καθηγήτρια Παθολογίας – Ογκολογίας Αμάντα Ψυρρή, την Τετάρτη 2/3 "Πανδημία και Εμβόλια" από την λοιμωξιολόγο Ντέμη Δημητροπούλου, την Τετάρτη 16/3 "Καρδιαγγειακά νοσήματα" από τον καθηγητή Καρδιολογίας Περικλή Νταβλίου,

την Τετάρτη 6/4 "Λοιμώδη Νοσήματα: Απειλή για τη δημόσια υγεία", από την λοιμωξιολόγο Ντέμη Δημητροπούλου, την Τετάρτη 20/4, "Επιλέγοντας τη ζωή: Ο ρόλος της διατροφής", από την διατροφολόγο Μαρία Κόγκολη, την Τετάρτη 4/5, "Επιλέγοντας τη ζωή: Ο ρόλος της άσκησης" από την παθολόγο – ογκολόγο Σταυρούλα Ντρουφάκου και τέλος την Τετάρτη 18/5, "TBA" από τον ομότιμο καθηγητή Παθολογίας Κωνσταντίνο Χρυσανθόπουλο.

ΨΥΧΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ / ΑΓΧΟΣ / ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ

Η νέα... πανδημία μετά την πανδημία

Στρες, ανασφάλεια, φόβος, αυξημένα ποσοστά πολιτών που αποσταθεροποιήθηκαν συνολικά την περίοδο της απομόνωσης χάνοντας τις δουλειές τους ή αποκτώντας μόνιμα προβλήματα υγείας λόγω του ιού covid-19. Οι περιπτώσεις είναι πολλές. Τα ψυχικά τραύματα που άφησαν πίσω τους τα δύο χρόνια της πανδημίας εμφανίζονται πλέον επιθετικά, φέρνοντας στις χώρες του πλανήτη μπροστά την... νέα πανδημία: εκείνη των ψυχικών νοσημάτων.

Οι αναλυτές και οι επιστήμονες του χώρου της υγείας σε παγκόσμιο επίπεδο προειδοποιούν ότι θα χρειαστούν τουλάχιστον δύο χρόνια για να ξεπεραστούν οι παρενέργειες της πανδημίας σε κοινωνικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο επιβάρυνσης των υγειονομικών μας συστημάτων και αυτό εφόσον ο ίδιος ο covid-19 υποχωρήσει, κάτι που δεν αναμένεται πριν από τις αρχές του νέου έτους.

Δεκάδες πολίτες έτοιμοι σε ολόκληρο τον κόσμο και σίγουρα μεταξύ αυτών και τη χώρα μας αναρωτιούνται όλο και περισσότερο: γιατί η επιστροφή στο «κανονικό» μοιάζει τόσο δύσκολη; Το εμβόλιο κατά του covid-19 μπορεί να έχει δώσει μηνύματα ασφάλειας και αισιοδοξίας σε ολόκληρο τον πλανήτη, αλλά ένα νέο «σετ» συναισθηματικών προκλήσεων έχει μόλις ξεκινήσει.

Τα δεδομένα που διαμόρφωσε η πανδημία σε παγκόσμιο επίπεδο άλλωστε έχουν αλλάξει τη ζωή μας σε πολλά διαφορετικά επίπεδα. Η μετακίνηση είναι διαφορετική, οι εργοδότες εφαρμόζουν διαφορετικές πολιτικές στις επιχειρήσεις τους, η τηλεεκπαίδευση και η τηλεργασία έχουν μπει κανονικά στη ζωή μας, η ζωή και οι υποχρεώσεις εργαζόμενων, γονέων και παιδιών στο σπίτι έχουν αλλάξει. Οι επιστήμονες της ψυχικής υγείας μεγάλων αμερικανικών πανεπιστημίων χρησιμοποιούν τελευταία την φράση «κοινωνική εξάρθρωση» για να περιγράψουν την νέα τάξη πραγμάτων που θα πρέπει απλά να επανατοποθετηθεί πριν οδηγήσει τους πολίτες και τα κράτη ξανά στα συναισθήματα της ηρεμίας και της ασφάλειας στην καθη-

μερινότητα. Δύο κατηγορίες επαγγελματιών ωστόσο φαίνεται ότι παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα ποσοστά συνδρόμου «burned out» των μελών τους: οι εργαζόμενοι στα υγειονομικά συστήματα και οι εκπαιδευτικοί. Και οι δύο αυτές τάξεις επαγγελματιών μόχθησαν το προηγούμενο χρονικό διάστημα ακόμη και στις πιο περιόδους της πιο αυστηρής καραντίνας. Πώς αντιμετωπίζεις όλα αυτά τα προβλήματα;

Η συμβουλή, όπως αναφέρουν οι επιστήμονες της ψυχικής υγείας, μπορεί να είναι μόνο μία: προχωράμε αργά. Αναγνωρίζοντας τις πιέσεις, τη δυσκολία στην προσαρμογή, τα συναισθήματα του άγχους και της εξουθένωσης. Αυτό σημαίνει πιθανότατα προσαρμοσμένα ωράρια, άδειες και άλλα βήματα για τη μείωση του γενικού στρες για τους εργαζόμενους, λιγότερη πίεση και εξεταστικές απαιτήσεις στα σχολεία.

Όπως έδειξε πρόσφατη έρευνα που έγινε στις ΗΠΑ και δημοσιεύθηκε στο "Lancet Psychiatry", ένας στους τρεις ανθρώπους που ασθένησαν σοβαρά το τελευταίο χρονικό διάστημα από covid-19 αλλά ανάρρωσαν, ανέπτυξαν μέσα σε έξι μήνες προβλήματα ψυχικής υγείας (νευρολογικές ή ψυχολογικές παθήσεις).

Οι επιστήμονες που διεξήγαγαν την έρευνα μελέτησαν τις περιπτώσεις 236.379 ασθενών, κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες, και διαπίστωσαν ότι το 34% εξ αυτών εμφάνισε προβλήματα ψυχικής υγείας, με κυρίαρχες τις κρίσεις άγχους. Έτσι, σε συνέχεια των παραπάνω προειδοποίησαν τα συστήματα υγείας σε παγκόσμιο επίπεδο ότι πρέπει να είναι προετοιμασμένα για το νέο «κύμα» των ασθενειών που αυτή τη φορά θα είναι σε ψυχικό επίπεδο. Μάλιστα τα παραπάνω έχουν οδηγήσει επιστήμονες να ζητούν να δώσουν οι κυβερνήσεις ιδιαίτερο βάρος στους προβληματισμούς αυτούς και να διαθέσουν επιπλέον κονδύλια στις χώρες τους στα θέματα ψυχικής υγείας.

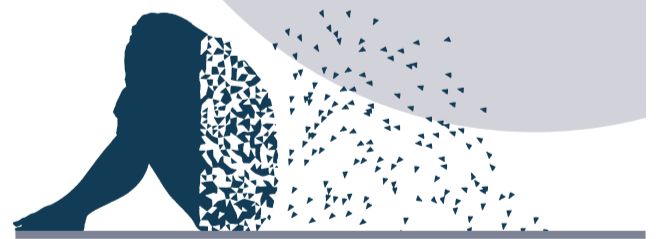
Στην εκπαίδευση τα προβλήματα επίσης είναι υπαρκτά και αρκετοί νέοι άνθρωποι σε παγκόσμιο επίπεδο φοβούνται πλέον ότι θα μολυνθούν από τον ιό, θα

χάσουν κάποιον δικό τους άνθρωπο, θα κλείσουν ξανά τα σχολεία και τα πανεπιστήμια τους και η ζωή τους θα περιοριστεί ξανά στους τοίχους ενός σπιτιού. Κατ' επέκταση το ψυχικό αυτό τραύμα και το σοκ που το ακολουθεί πρέπει να διαγνωσθεί και να αντιμετωπιστεί από τους διαχειριστές του.

Έρευνες και στην δική μας «γειτονιά» του κόσμου και την Ευρώπη καταλήγουν στα ίδια συμπεράσματα. Όπως ανέφερε σε σχετικές ανακοινώσεις της η UNICEF του Ηνωμένου Βασιλείου, πάνω από 60% των παιδιών στη χώρα ανησυχούν για τις αλλαγές που έχει φέρει η πανδημία στις ζωές τους. Μάλιστα το Ίδρυμα Δημόσιας Υγείας "Sciensano" στο Βέλγιο, διαπίστωσε σε αντίστοιχη έρευνά του ότι νέοι άνθρωποι μεταξύ 18-24 αλλά και οι χαμηλότερες ηλικιακές ομάδες των μαθητών και μαθητριών έχουν επηρεαστεί από τις συνθήκες της υγειονομικής κρίσης, εμφανίζοντας μεγάλα ποσοστά άγχους και κατάθλιψης. Αντίστοιχα φαινόμενα καταγράφονται στην Ιταλία και στην Ισπανία όπου πολλά παιδιά στις σχολικές τάξεις παιδιά δεν μπορούσαν να συγκεντρωθούν, ήταν ευερέθιστα και νευρικά.

Πρόσφατα και ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες, αναφέρθηκε σε δηλώσεις του στην ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στην ψυχική υγεία των πολιτών το επόμενο χρονικό διάστημα προτρέποντας μάλιστα τις κυβερνήσεις να αρχίσουν άμεσα να συζητούν το θέμα. Να σημειώσουμε εδώ ότι το μέσο ποσοστό των κονδυλίων υγείας που διατίθενται παγκοσμίως για την ψυχική υγεία δεν ξεπερνάει το 2%, με το ποσοστό αυτό να είναι μικρότερο στη χώρα μας.

Πώς επιδρούν τα σχεδόν δύο χρόνια καραντίνας και απομόνωσης στους πληθυσμούς των πόλεων

Και στην Ελλάδα αυξημένα ποσοστά άγχους

Στη χώρα μας, μεγάλα ποσοστά άγχους, υπερκινητικότητας και προβλήματα κοινωνικής συμπεριφοράς διαπίστωσε έρευνα που ολοκληρώθηκε σε δείγμα νέων από την Παιδοψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από άλλη δε μελέτη της Ευρωπαϊκής Παιδοψυχιατρικής Εταιρείας προέκυψε ότι μετά την πανδημία, τα προβλήματα που διαπισώθηκαν στην ψυχική υγεία των παιδιών και εφήβων αυξήθηκαν ιδιαίτερα το τελευταίο χρονικό διάστημα με πολλούς νέους και νέες να εμφανίζουν μέχρι και αυτοκτονικές τάσεις, διαταραχές άγχους και διατροφής ή καταθλιπτικά επεισόδια. Να σημειώσουμε ότι τα παραπάνω προστίθενται στα ήδη υπάρχοντα ψυχικά νοσήματα που καταγράφονται παγκοσμίως, καθώς περισσότεροι από ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι σήμερα αντιμετωπίζουν αντίστοιχα προβλήματα με την αύξηση των καταθλιπτικών συνδρόμων να είναι καλπάζουσα.

“Οι πολιτικές για την Ψυχική Υγεία στην εποχή της πανδημίας του Covid-19”

Του Πέτρου Σκαπινάκη, Καθηγητή Ψυχιατρικής Παν/μίου Ιωαννίνων

Η πανδημία του Covid-19 δεν αφορά μόνο την σωματική υγεία, αλλά έχει σοβαρές ψυχοκοινωνικές/ψυχιατρικές διαστάσεις, που καθιστούν αναγκαία την κατάλληλη προσαρμογή των υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας παγκοσμίως. Σύμφωνα με τον Γ.Γ. του ΟΗΕ, «η παροχή άρτιων υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας πρέπει να θεωρηθεί ως ένα απαραίτητο συστατικό της απάντησης των κρατών στις συνέπειες της πανδημίας». Για τον λόγο αυτό ο ΟΗΕ σε πρόσφατη έκθεσή του τόνισε την ανάγκη προσαρμογής των πολιτικών Ψυχικής Υγείας ώστε τα κράτη να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις συνέπειες της πανδημίας. Για να κατανοήσουμε καλύτερα γιατί μια επιδημία μπορεί να έχει τέτοιες σοβαρές ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις, θα πρέπει να θυμίσουμε ότι η υγεία δεν αποτελεί απλά απουσία νόσου αλλά εμπεριέχει το θετικό στοιχείο της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας.

Στην περίπτωση της ψυχικής υγείας αυτό σημαίνει ότι ψυχικά υγιής είναι εκείνος που μπορεί να αντισταθμίσει το στρες που δέχεται στην ζωή του, ώστε να είναι σε θέση να αναπτύξει το δυναμικό του ως άνθρωπος, να είναι παραγωγικός και λειτουργικός και να μπορεί να συνεισφέρει θετικά στην κοινότητά του. Στην περίοδο της πανδημίας η καλή ψυχική υγεία αποτελεί προϋπόθεση ώστε οι άνθρωποι να μπορούν να εκδηλώνουν συμπεριφορές υγείας που μειώνουν την πιθανότητα μετάδοσης του ιού, προκειμένου να παραμείνουν ασφαλείς οι ίδιοι και αυτοί που τους περιβάλλουν.

Η καλή ψυχική υγεία θα συντελέσει επίσης ώστε οι πολίτες να μπορούν να αναλάβουν τις ευθύνες που απορρέουν από τους ρόλους τους ως γονείς, σύντροφοι, εργαζόμενοι και φίλοι.

Η τρέχουσα πανδημία εκτιμάται ότι θα αυξήσει ακόμη περισσότερο τις ανάγκες ψυχικής υγείας του πληθυσμού (Holmes et al. 2021). Η εμπειρία από προηγούμενες επιδημίες, που δεν πήραν τον χαρακτήρα πανδημίας, έχει δείξει τη σημαντική αρνητική επίδραση στην ψυχική υγεία (Yip et al. 20102). Τα προβλήματα Ψυχικής Υγείας γίνονται καλύτερα αντιληπτά στο πλαίσιο ενός φάσματος βαρύτητας, που αρχίζει από σχετικά ήπια και αντισταθμιζόμενα συμπτώματα, συνεχίζει με μέτρια συμπτωματολογία που μπορεί να απαιτεί παρεμβάσεις μικρής έντασης και φτάνει σε σοβαρές παθήσεις που απαιτούν την εμπλοκή και των ιατρικών υπηρεσιών.

Την περίοδο την πανδημίας, αλλά και αμέσως μετά, μπορεί να δούμε μετατόπιση μεγάλου αριθμού ανθρώπων στο φάσμα αυτό της βαρύτητας με πολλές

ήπιες και προηγουμένως αντισταθμιζόμενες συμπτωματολογίες να μετακινούνται προς μεγαλύτερες βαρύτητες που να απαιτούν την εμπλοκή κλινικών υπηρεσιών. Αλλά και άνθρωποι με προϋπάρχοντα προβλήματα που ήταν ωστόσο σε σχετικά καλή λειτουργικότητα μπορεί να εμφανίσουν υποτροπές ή επιδείνωση της λειτουργικότητάς τους.

Το επιπρόσθετο στρες που προκαλεί η πανδημία

Το στρες που προκαλεί η πανδημία γίνεται εύκολα αντιληπτό. Οι άνθρωποι ανησυχούν για την ζωή των ίδιων ή των συγγενών τους. Ανησυχούν επίσης για τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας. Ταυτόχρονα, αναγκάζονται να απομονωθούν από τους αγαπημένους τους και τους φίλους τους και να περιοριστούν στο σπίτι.

Αυτό με την σειρά του μπορεί να αυξάνει την ένταση μέσα στην οικογένεια και τις σχετικές συγκρούσεις, ενώ μπορεί να επιτείνει τα φαινόμενα ενδο-οικογενειακής βίας (τόσο εναντίον των γυναικών όσο και των παιδιών ή των ηλικιωμένων). Πολλές μελέτες που έγιναν την περίοδο των περιορισμών επιβεβαιώνουν τα σημαντικά αυξημένα ποσοστά κατάθλιψης και άγχους αλλά και του γενικότερου ψυχολογικού αντίκτυπου της πανδημίας (για την χώρα μας βλ. σχετικά: Skapinakis et al. 20203).

Σημειώνεται επίσης η πιθανότητα όψιμων ψυχοκοινωνικών επιπλοκών μετά την παρέλευση (ή τον μερικό έλεγχο της πανδημίας), όπως έδειξε η εμπειρία μας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, ιδιαίτερα μάλιστα εάν ληφθούν υπόψη οι αυξημένες πιθανότητες για επιδείνωση των οικονομικών μεγεθών λόγω της παγκόσμιας ύφεσης που είναι πιθανό να ακολουθήσει.

Αναφορές

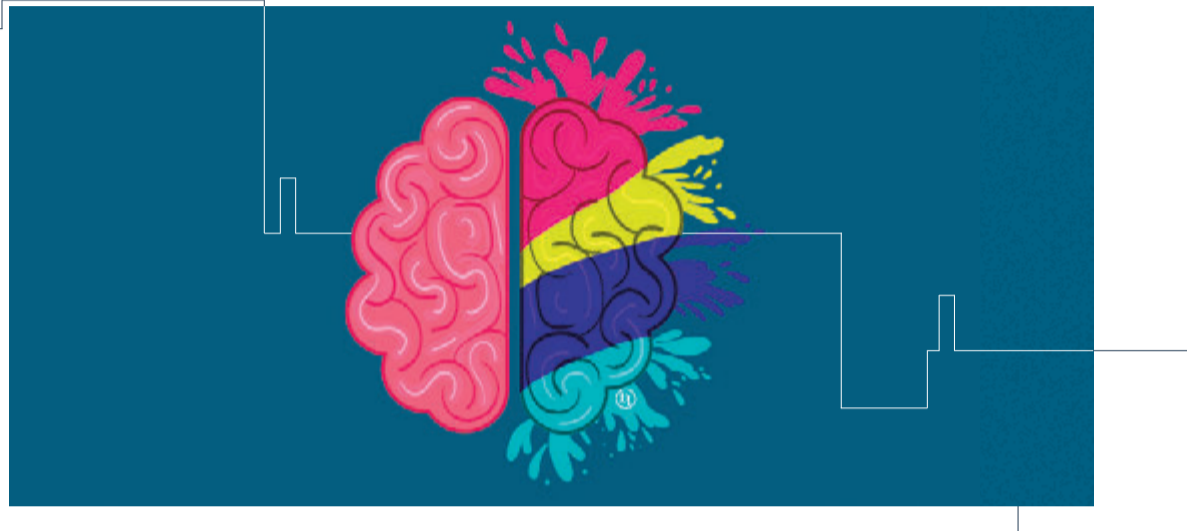
- 1 Holmes EA., O'Connor RC, Perry VH, et al. Multidisciplinary research priorities for the COVID-19 pandemic: a call for action for mental health science. *Lancet Psychiatry* 2020, Apr 15
- 2 Yip PS, Cheung YT, Chau PH, Law YW. The impact of epidemic outbreak: the case of severe acute respiratory syndrome (SARS) and suicide among older adults in Hong Kong. *Crisis* 2010; 31: 86–92.
- 3 Skapinakis P, Bellos S, Oikonomou A, Dimitriadis G, Gkikas P, Perdikari E, Mavreas V. Depression and its relationship with coping strategies and illness perceptions during the COVID-19 lockdown in Greece: A cross-sectional survey of the population. *Depress Res Treat.* 2020 Aug 26;2020:3158954. doi: 10.1155/2020/3158954

Η επίδραση της πανδημίας στις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

Για διάφορους λόγους, η πανδημία είχε σημαντική αρνητική επίδραση στην καθημερινή λειτουργία των υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας. Πολλές πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες υπηρεσίες ανέστειλαν τη λειτουργία τους, χωρίς να έχουν παράλληλα τη δυνατότητα να την αντικαταστήσουν με δικτυακές/τηλεψυχιατρικές υπηρεσίες. Ακόμη και εκεί που υπήρχε δυνατότητα απομακρυσμένης πρόσβασης, πολλοί πάσχοντες δεν είχαν/έχουν την τεχνική δυνατότητα ή εξοικείωση για δικτυακή παρακολούθηση. Κάποιες μονάδες εσωτερικής νοσηλείας έκλεισαν ώστε να υποδεχθούν πιθανά περιστατικά Covid-19. Πολλοί επαγγελματίες περιορίστηκαν αναγκαστικά λόγω επαφής με ασθενή ή προσωπικής τους ασθένειας. Ιδρύματα με ηλικιωμένους (που πάσχουν από νευροψυχιατρικά εκφυλιστικά νοσήματα και κυρίως άνοιες) ήταν στο επίκεντρο της πανδημίας και σε πολλές χώρες είχαν δυσανάλογα υψηλό αριθμό νεκρών. Το δίκτυο των κοινοτικών υπηρεσιών επίσης περιορίστηκε σε πολλές χώρες για ανάλογους λόγους. Ιδιαίτερα, το δίκτυο των εθελοντικών ομάδων ανέστειλε την διά ζώσης λειτουργία του με αποτέλεσμα πολλοί άνθρωποι που υποστηρίζονταν ψυχοκοινωνικά από σχετικές κοινοτικές ομάδες να μείνουν χωρίς βοήθεια ή υποστήριξη. Το μήνυμα είναι λοιπόν σαφές: κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου είναι απαραίτητη η επίσημη στήριξη και περαιτέρω ενίσχυση όλων των υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας όλων των βαθμίδων, ώστε να αντιμετωπιστούν οι επιπρόσθετες ανάγκες και να προβλεφθούν οι βλάβες στην ψυχική υγεία των πολιτών. Παράλληλα, η προσαρμογή που απαιτείται είναι μια πρώτης τάξης ευκαιρία προκειμένου πολλές από τις υπάρχουσες υπηρεσίες να εκσυγχρονιστούν και να γίνουν πιο αποδοτικές και χρήσιμες για την αντιμετώπιση των νέων αναγκών που προκύπτουν.

Γράφουν οι:

Βασιλική Μπρουσκέλη, Επίκουρη Καθηγήτρια Ψυχολογίας της Υγείας στο Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Μέλος ΣΕΠ ΘΕ «Προαγωγή και πρόληψη της ψυχικής υγείας και ευεξίας παιδιών και εφήβων»)

Πανδημία COVID-19: Οι ψυχολογικές επιπτώσεις και η διαχείρισή τους

Πανωραία Ανδριοπούλου, Κλινική Ψυχολόγος PhD, Διδάσκουσα -εξωτερική συνεργάτης στο Τμήμα Αγωγής & Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία του Παν/μίου Δυτικής Αττικής, Μέλος ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΘΕ «Θέματα Εφαρμοσμένης Αναπτυξιακής Ψυχολογίας»)

Η πανδημία που προκάλεσε ο κορωνοϊός COVID-19 εξελίχθηκε σε μια κρίση παγκόσμιας κλίμακας, η οποία έθεσε σε κίνδυνο την ψυχική υγεία και ευημερία των ανθρώπων. Η έντονη ψυχολογική δυσφορία ήταν αναμενόμενη, εξαιτίας πολλών και αλληλένδετων στρεσογόνων παραγόντων που συνυπάρχουν, μεταξύ των οποίων ο φόβος της μόλυνσης – είτε του ίδιου του ατόμου είτε των σημαντικών ανθρώπων στη ζωή του- και της ανεπανόρθωτης βλάβης στην υγεία ή του θανάτου, η ελλιπής κατανόηση των πληροφοριών σχετικά με τη νόσο, η κοινωνική απόσταση και απομόνωση που απαιτήθηκε, το κοινωνικό στίγμα (ιδιαίτερα κατά το πρώτο χρονικό διάστημα της εμφάνισης της νόσου), η αλλαγή στόχων και ρουτίνας, οι κοινωνικο-οικονομικές ανακατατάξεις, η αυξημένη εγκληματικότητα, η ανάγκη για κριτική των κυβερνητικών αποφάσεων και ο περιορισμός της ελευθερίας των πολιτών. Ήδη, όσον αφορά στις συνέπειες της πανδημίας στην ψυχική μας υγεία, έχουν καταγραφεί πλήθος αυτών μεταξύ των οποίων τα αυξημένα επίπεδα στρες, άγχους και κατάθλιψης, η ενδοοικογενειακή βία, η παιδική κακοποίηση και οι αυτοκτονικές συμπεριφορές. Αυξημένοι φόβοι και ανησυχίες, αίσθημα αβεβαιότητας και χαμηλής ποιότητας ζωής, προβλήματα ύπνου, μειωμένη ικανοποίηση από τη ζωή, μειωμένη αίσθηση ευεξίας, αυξημένο αίσθημα μοναξιάς και έντονη ανησυχία για οικονομικά ζητήματα είναι μόνο κάποιες από τις επιπτώσεις της πανδημίας που επιβεβαιώθηκαν ερευνητικά έως σήμερα. Άλλωστε, πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα αναγνωρίζουν σημαντικά συμπτώματα μετατραυματικού στρες, υποδηλώνοντας τη διατήρηση της ψυχολογικής επιβάρυνσης και την ανάγκη για μακροχρόνιο σχεδιασμό παρεμβάσεων με στόχο την επιστροφή στην κανονικότητα. Η συχνότητα εμφάνισης και τα επίπεδα άγχους, κατάθλιψης, μετατραυματικού στρες, φόβου, αϋπνίας και σωματοποίησης ήταν αρκετά υψηλότερα στα άτομα που νόσησαν από κορωνοϊό και ιδιαίτερα σε εκείνους που νόσησαν σοβαρά.

Όσον αφορά στις επιπτώσεις σε παιδιά και εφήβους δε, σχετικές έρευνες έχουν καταδείξει ότι τόσο τα παιδιά όσο και οι έφηβοι βίωσαν υψηλότερα ποσοστά άγχους και κατάθλιψης κατά τη διάρκεια του lockdown

τα οποία, ενώ υποχώρησαν λίγο, παρέμειναν σε αρκετά υψηλά επίπεδα ακόμα και μετά τη λήξη του. Επιπλέον, βρέθηκε ότι τα κορίτσια και τα παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας ήταν πιο ευάλωτα στην εμφάνιση άγχους και κατάθλιψης, ενώ η μετάβαση από την εφηβεία προς την ενηλικίωση έγινε ακόμα πιο δύσκολη για τους εφήβους. Τα περιοριστικά μέτρα οδήγησαν επίσης σε προβλήματα συμπεριφοράς όπως προβλήματα διαγωγής, υπερκινητικότητα, προβλήματα με τους συνομηλίκους και συναισθηματικές δυσκολίες. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η φυσική άσκηση μπορεί να έχει προστατευτικό ρόλο ως προς τη μείωση των προβλημάτων συμπεριφοράς. Άλλα προβλήματα που έχουν αναφερθεί στην ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία αφορούν στις κρίσεις πανικού, το άγχος υγείας, τη διαταραχή της προσοχής, την ευερεθιστότητα, την φτωχή ποιότητα ύπνου και την παλινδρόμηση σε συμπεριφορές προηγούμενης ηλικίας (π.χ. ενούρηση, προσκόλληση στους γονείς, επιθυμία να κοιμούνται με τους γονείς κ.τ.λ.). Τα μικρότερα παιδιά δε, εμφάνισαν μεγαλύτερο φόβο και άγχος για τον κορωνοϊό, ιδιαίτερα όταν οι γονείς βίωναν κι εκείνοι έντονο φόβο ή μετέφεραν στα παιδιά αρνητικές πληροφορίες για την πανδημία. Σύμφωνα με αναφορές των γονέων οι διατροφικές συμπεριφορές των παιδιών επηρεάστηκαν επίσης αρνητικά κατά τη διάρκεια των περιοριστικών μέτρων τα οποία οδήγησαν στη συναισθηματική υπερφαγία και την κατανάλωση ανθυγιεινών τροφών. Αξίζει να επισημανθεί ότι οι συνέπειες της πανδημίας ήταν σοβαρότερες για τα παιδιά των μειονοτήτων και τα παιδιά των οικογενειών που ζουν σε επισφαλείς συνθήκες (φτώχεια, ανεπαρκής στέγαση κ.τ.λ.).

Ωστόσο, οι άνθρωποι δε φαίνεται να επηρεάζονται όλοι με τους ίδιους τρόπους και στον ίδιο βαθμό. Εκτός από τις πιθανές επιδράσεις διαφόρων δημογραφικών παραγόντων, καθώς και του βαθμού αλλαγής που προκαλεί η κρίση στην καθημερινότητα και τη ρουτίνα των ανθρώπων, διάφοροι παράγοντες που σχετίζονται με την προσωπικότητα του ατόμου επιδρούν στην αντιμετώπιση της συγκεκριμένης κρίσης. Τέτοιες παράμετροι προσωπικότητας επηρεάζουν άλλωστε και την πρόθεση των ανθρώπων να συμμορφωθούν με τα κυ-

βερνητικά μέτρα, τις ανησυχίες τους για την υγεία αλλά και τις αντιλήψεις τους σχετικά με την επικινδυνότητα του ιού για την υγεία αυτών και των αγαπημένων τους. Έχουν προταθεί συγκεκριμένοι παράγοντες επικινδυνότητας για σημαντική ψυχολογική επιβάρυνση εξαιτίας της πανδημίας. Περισσότερο ευάλωτοι(-ες) φαίνεται να είναι οι γυναίκες, οι νεότεροι, όσοι ζουν μόνοι τους, άνθρωποι με χαμηλότερο κοινωνικο-οικονομικό και εκπαιδευτικό επίπεδο, όσοι κινδυνεύουν να αρρωστήσουν περισσότερο από άλλους, όσοι εργάζονται στον τομέα της υγείας, άτομα με προϋπάρχοντα προβλήματα ψυχικής υγείας και όσοι ζουν σε αστικές περιοχές.

Τόσο κατά τη διάρκεια αυτών των διαταρακτικών γεγονότων όσο και κατά το στάδιο της επαναφοράς στην κανονικότητα, είναι ζωτικής σημασίας η παρακολούθηση της ψυχικής υγείας των πληθυσμών, η πρόληψη και η εφαρμογή προγραμμάτων ανάκαμψης στις ομάδες που βάλονται περισσότερο. Οι παράγοντες επικινδυνότητας υποδεικνύουν τις συγκεκριμένες ομάδες που χρήζουν άμεσης παρέμβασης, συνεπώς στοχευμένου σχεδιασμού. Προγράμματα «κλιμακούμενης φροντίδας» θα μπορούσαν να απευθύνονται σε ομάδες με διαφορετικού επιπέδου ανάγκες, π.χ. για ομάδες που χρειάζονται βοήθεια για να αναπροσαρμοσθούν (π.χ. οικογενειακή/κοινωνική υποστήριξη, εκπαιδευτικά προγράμματα, προγράμματα αυτοβοήθειας ή φυσικής δραστηριότητας) αλλά και για ανθρώπους που έχουν διαταραχθεί σημαντικά (προγράμματα εντοπισμού ψυχικών και ψυχιατρικών διαταραχών και παραπομπής σε ειδικούς/θεραπευτές). Επίσης, η ψυχολογική υποστήριξη είναι αναγκαία για τα άτομα εκείνα των οποίων οι συγγενείς νοσηλεύονται, έχουν φτωχή πρόγνωση, ή έχουν πεθάνει από κορωνοϊό. Ωστόσο, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να σημειωθεί ότι η πρώιμη έναρξη ψυχολογικών παρεμβάσεων χωρίς προσεκτική αξιολόγηση και παρακολούθηση μπορεί να αποδειχθεί επιζήμια καθώς μπορεί να παρεμποδίσει τους φυσικούς μηχανισμούς αντιμετώπισης του ατόμου, αυξάνοντας σε πολλές περιπτώσεις την πιθανότητα εμφάνισης μετατραυματικού στρες.

«Η ψυχική στήριξη σημαντική παράμετρος της διαχείρισης της κρίσης»

Ο καθηγητής Ψυχιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών, δ/ντής της Ψυχιατρικής Κλινικής του ΠΓΝΠ Φίλιππος Γουρζής μιλά στην «Open2U»

Η πανδημία αύξησε τα περιστατικά κατάθλιψης και άγχους κατά 25%, της μείζονος κατάθλιψης κατά 28%, τις αγχώδεις διαταραχές κατά 26% το 2020, όπως προέκυψε από τα αποτελέσματα πρόσφατη έρευνας που έγινε σε 204 χώρες παγκοσμίως, αποδεικνύοντας το σημαντικό το ψυχολογικό αποτύπωμα της νόσου Covid-19.

Αυτό επισημαίνει ο διευθυντής της Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Πατρών, καθηγητής Ψυχιατρικής του τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών, Φίλιππος Γουρζής, μιλώντας στην «Open2U» για την επίπτωση της πανδημίας και των lockdown στην ψυχική υγεία των πολιτών.

«Η πανδημία άλλαξε ριζικά την καθημερινότητά μας. Η απειλή της μόλυνσης με το νέο ιό και η ενδεχόμενη ασθένεια όλο το προηγούμενο διάστημα απασχολούσε τους πάντες, προκαλώντας φόβο και άγχος. Ο εγκλεισμός αποτέλεσε σημαντικό ψυχοπνευστικό παράγοντα. Ο περιορισμός ή ακόμα και η αναστολή της επαγγελματικής δραστηριότητας και η ανησυχία για το παρόν και το μέλλον άφησαν έντονο ψυχολογικό αποτύπωμα. Η Πάτρα ήταν μία από τις πόλεις της χώρας, που συμμετείχε στην διεθνή πανευρωπαϊκή έρευνα προκειμένου να σκιαγραφηθεί το ψυχολογικό αποτύπωμα της πανδημίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως η πανδημία αύξησε τα περιστατικά κατάθλιψης και άγχους κατά 25%, της μείζονος κατάθλιψης κατά 28%, τις αγχώδεις διαταραχές κατά 26% το 2020» επισημαίνει ο κ. Γουρζής.

Η επίπτωση στα παιδιά

Η πανδημία της Covid 19 δεν επέδρασε μόνον στους ενήλικες, αλλά είχε συνέπειες και στα παιδιά αλλά στην ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη. «Η Κλινική μας συμμετείχε στην διεθνή έρευνα για την ψυχοκοινωνική προσαρμογή των παιδιών κατά τη διάρκεια της καραντίνας, μελετώντας τις συνήθειες και τις κοινωνικές δραστηριότητες τους (π.χ. internet, video games, κ.ά.) ακόμα και για την τηλεεκπαίδευση και κατά πόσον η σχολική απόδοσή τους έχει επηρεαστεί, εάν οι γονείς είναι ευχαριστημένοι. Στόχος ήταν να διερευνήσουμε με έγκυρο τρόπο τις προεκτάσεις του εγκλεισμού όχι μόνο σε ψυχολογικό – ψυχιατρικό αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο», σημειώνει.

Οι ευάλωτες ομάδες

Στο ερώτημα, ποιες είναι οι πιο ευάλωτες ομάδες την περίοδο του εγκλεισμού, ο κ. Γουρζής, ανέφερε:

«Εκτός από τους πάσχοντες και τους ηλικιωμένους, οι οποίοι στερούνται τα οικεία τους πρόσωπα και τα οποία έχουν μεγάλη ανάγκη, οι πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες είναι αυτές που αντιμετωπίζουν ήδη τις οικονομικές συνέπειες της πανδημίας. Είναι οι άνθρωποι που στερούνται του αναγκαίου κοινωνικού δικτύου στήριξης και βασανίζονται από την απομόνωση και φυσικά οι χρονίως (και ψυχικά) πάσχοντες. Επίσης, οι κάτοικοι των μεγάλων αστικών κέντρων είναι πιο ευάλωτοι, εάν λάβουμε υπόψη τις δυσκολότερες συνθήκες λόγω του εγκλεισμού τους σε διαμερίσματα, αλλά και των ίσως μεγαλύτερων δυσκολιών που έχουν λόγω της συρρίκνωσης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων».

Και προσθέτει: «Το άγχος για το σήμερα, αλλά και το αύριο, μπορεί να επιβαρύνει σημαντικά την ψυχική υγεία, αφού η αβεβαιότητα για το παρόν και το μέ-

λον συνιστά ψυχοπνευστικό παράγοντα που επιβαρύνει σημαντικά τη ψυχική υγεία.

Εάν άτομα που χρήζουν ψυχικής στήριξης δεν τύχουν της θεραπευτικής προσέγγισης υπάρχει ο κίνδυνος της περαιτέρω επιδείνωσης των δυσκολιών τους και να αποκτήσουν αυτές οι δυσκολίες χρόνια χαρακτήρα, οπότε είναι ακόμα πιο δύσκολη η αντιμετώπισή τους. Είναι γεγονός ότι στην πρώτη καραντίνα καταγράφηκε ότι πολλοί ασθενείς διέκοψαν την αγωγή τους με αποτέλεσμα να επιβαρυνθεί σημαντικά η ψυχική τους υγεία».

Προτρέπει όσους αντιμετωπίζουν συμπτώματα άγχους ή κακής διάθεσης, εσωτερικής ανησυχίας, εκρήξεις θυμού, προβλήματα με τον ύπνο ή και άλλα συμπτώματα μίας βασανίζουν και δυσκολευόμαστε να τα βγάλουμε πέρα με την καθημερινότητα μας, πρέπει να ζητήσουμε τη βοήθεια επαγγελματία ψυχικής υγείας.

«Τα συστήματα υγείας πρέπει να προετοιμαστούν»

Η φετινή Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας, που έχει καθιερωθεί να τιμάται διεθνώς κάθε 10 Οκτωβρίου, ήταν αφιερωμένη στις ανισότητες. Ο κ. Γουρζής κρούει τον κώδωνα του κινδύνου επισημαίνοντας την σοβαρή επιδείνωση που καταγράφεται. «Η τρέχουσα πανδημία έχει επιδεινώσει σοβαρά όλες τις ανισότητες λόγω των υγειονομικών, οικονομικών συνεπειών που έχει προκαλέσει και ιδιαίτερα στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού έχει επαυξήσει τις ψυχολογικές επιπτώσεις. Ειδικά στη χώρα μας η πανδημία ήρθε μετά από μία οικονομική κρίση και επιδείνωσε περαιτέρω τα πράγματα. Αυτό σημαίνει ότι τα συστήματα υγείας πρέπει να προετοιμαστούν γι' αυτό που έρχεται. Αυτό που πρέπει να γίνει άμεσα είναι η ανάπτυξη ενός δικτύου που θα παρέχει όλες τις σύγχρονες υπηρεσίες και κυρίως θα είναι διασυνδεδεμένες μεταξύ τους. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην πρωτοβάθμια περίθαλψη καθώς εκεί αντιμετωπίζεται η πληθώρα των περιστατικών. Πρέπει οι υπηρεσίες να είναι εύκολα προσβάσιμες σε όλους. Οι υφιστάμενες κοινωνικές δομές πρέπει να ενισχυθούν (Κέντρα Ψυχικής Υγείας, Ιατροπαιδαγωγικά, κ.ά.) όπως και η αύξηση των κλινών στις ψυχιατρικές κλινικές για τους πάσχοντες με χρόνιες διαταραχές. Επειγούσα, επίσης, είναι η δημιουργία νέων δομών έγκαιρης παρέμβασης στην ψύχωση, κάτι που ήδη έχει ανακοινωθεί, και φυσικά η δημιουργία νέων κοινωνικών δομών για να μην ζουν οι ψυχικά πάσχοντες σε έναν κόσμο με ανισότητες. Φοβούμαι πως οι συνέπειες θα είναι μακροχρόνιες, διότι η οξεία φάση της πανδημίας θα αφήσει πίσω της ένα δύσκολο οικονομικό περιβάλλον που θα επιβαρύνει την ψυχική υγεία στο μέλλον. Επομένως, η ψυχική στήριξη συνιστά μια σημαντική παράμετρο της διαχείρισης της κρίσης».

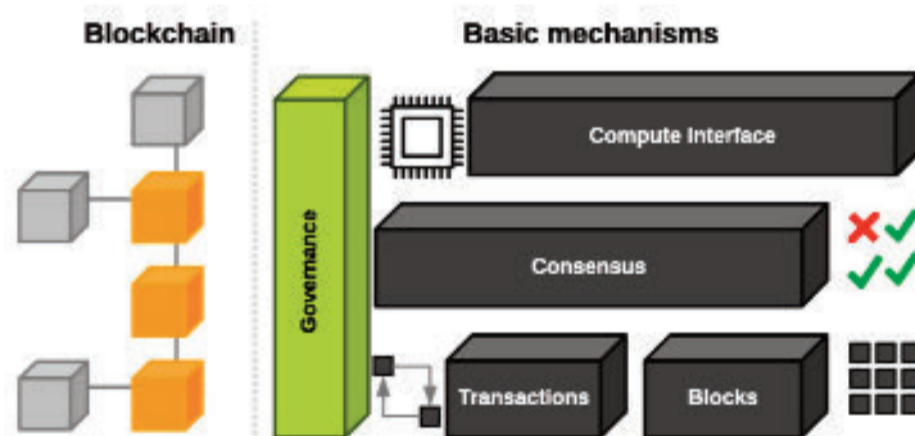

ΚΡΥΠΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

“Εισαγωγή στην τεχνολογία blockchain”

Άρθρο του Θωμά Δασακλή,
Επίκουρου Καθηγητή της Σχολής
Κοινωνικής Επιστημών ΕΑΠ

Σχηματική απεικόνιση της τεχνολογίας blockchain

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια εκρηκτική αύξηση στην ανάπτυξη και χρήση των αποκαλούμενων «κρυπτονομισμάτων» (cryptocurrencies). Για πολλούς τα κρυπτονομισματα αποτελούν τη φυσική εξέλιξη της χρήσης και θεωρείται ότι η ευρύτερη υιοθέτησή τους θα επιφέρει επανάσταση στην αναμόρφωση και επανακαθορισμό του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η απήχηση των κρυπτονομισμάτων έχει φέρει στο προσκήνιο την υποκείμενη τεχνολογία στην οποία αυτά βασίζονται, που δεν είναι άλλη από την τεχνολογία blockchain. Οι τεχνολογίες blockchain ή Τεχνολογίες Κατακεντρωμένου Καθολικού (Distributed Ledger Technologies), όπως τεχνικά προσδιορίζονται, αποτελούν μια από τις βασικές συστάδες καινοτόμων τεχνολογιών που συναπαρτίζουν την 4η Βιομηχανική Επανάσταση. Σε αυτές ανάμεσα τους συγκαταλέγονται η Τεχνητή Νοημοσύνη (Artificial Intelligence), οι τεχνολογίες Διαδικτύου των Πραγμάτων (Internet of Things), η Ρομποτική, η Υπολογιστική Νέφους (Cloud Computing) κλπ. Οι τεχνολογίες blockchain έχουν φέρει επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο λαμβάνουν χώρα οι διάφορες επιχειρηματικές και επιχειρησιακές διαδικασίες και πολλοί θεωρούν ότι ο αντίκτυπός τους θα είναι μεγαλύτερος ακόμα και από την υιοθέτηση του Διαδικτύου. Συνεπώς, οι τεχνολογίες blockchain αναμένεται, εκτός από οικονομικές, να έχουν και σημαντικές κοινωνικές, πολιτικές και νομικές προεκτάσεις. Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες, οι τεχνολογίες αυτές αναμένεται να συνεισφέρουν καταλυτικά στη δημιουργία αξίας, η οποία αποτιμάται σε περίπου \$1.76trn έως το 2030, δημιουργώντας συγχρόνως περίπου 40 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας.

Από τεχνικής πλευράς το blockchain είναι στην πραγματικότητα μια κατακεντρωμένη βάση πληροφοριών, ένα μη-

τρόπο (ledger) στο οποίο αποθηκεύονται κι επαληθεύονται πληροφορίες και δεδομένα. Τα δεδομένα αυτά, που συνήθως αναφέρονται σε συναλλαγές (transactions), εγγράφονται σε ομαδοποιημένα και χρονικά αριθμημένα (timestamped) δομικά στοιχεία (blocks). Τα στοιχεία αυτά συνδέονται μεταξύ τους με τη χρήση ισχυρών κρυπτογραφικών μεθόδων, δημιουργώντας μια συνεχή αλυσίδα χρονολογικών καταχωρήσεων δεδομένων, καθιστώντας αδύνατη την τροποποίηση οποιασδήποτε πληροφορίας έχει ήδη εγγραφεί στο μητρώο. Ένα δίκτυο blockchain λειτουργεί, λοιπόν, ως μια κατακεντρωμένη βάση πληροφοριών, στην οποία οι συμμετέχοντες του δικτύου (nodes) μπορούν να εγγράψουν πληροφορία χωρίς την ύπαρξη μιας ενδιάμεσης «έμπιστης» αρχής. Αυτό καθίσταται εφικτό με την χρήση μηχανισμών συναίνεσης (consensus mechanisms). Ένας μηχανισμός συναίνεσης αποτελεί στην πραγματικότητα μια συμφωνία που παίρνει την μορφή ενός αλγόριθμου στο δίκτυο, την οποία οι συμμετέχοντες επικυρώνουν κάθε φορά που εγγράφουν νέα πληροφορία στο blockchain, εξασφαλίζοντας έτσι το αδιάβλητο των συναλλαγών του δικτύου. Ένα δίκτυο blockchain μπορεί να είναι δημόσιο (ανοιχτό) ή ιδιωτικό (κλειστό), ανάλογα με τα χαρακτηριστικά πρόσβασης που έχουν οι εμπλεκόμενοι και την δυνατότητά τους να εγγράφουν πληροφορία. Η τεχνολογία blockchain, λοιπόν, φέρνει επανάσταση στον

τρόπο που οι εμπλεκόμενοι σε ένα δίκτυο συναλλάσσονται, επιτρέποντας τη μεταφορά αξίας (value) χωρίς την απαίτηση ύπαρξης εμπιστοσύνης (trust) ανάμεσά τους. Επιπρόσθετα, το blockchain προσφέρει υψηλή ασφάλεια, διαφάνεια (transparency) καθώς και τον έλεγχο (auditability) και το αδιάβλητο (immutability) των συναλλαγών. Τα χαρακτηριστικά αυτά, σε συνδυασμό με τη χρήση Έξυπνων Συμβολαίων (smart contracts), καθιστούν το blockchain μια καινοτόμα τεχνολογία με πολύ υποσχόμενες εφαρμογές σε πλήθος τομέων. Τα Έξυπνα Συμβόλαια είναι στην ουσία αυτο-εκτελούμενα συμβόλαια, στα οποία συγκεκριμένοι όροι μιας συμφωνίας (πχ μιας εμπορικής συμφωνίας μεταξύ αγοραστών και πωλητών) αποτυπώνεται με τη μορφή κώδικα. Ο εν λόγω κώδικας ενεργοποιείται και εκτελείται αυτόματα, όταν συγκεκριμένες συνθήκες της συμφωνίας ικανοποιηθούν και οι απορρέουσες συναλλαγές εγγράφονται στο blockchain, καθιστώντας την πληροφορία αμετάβλητη και αδιαμφισβήτητη. Ο κώδικας σε κάθε έξυπνο συμβόλαιο δεν μπορεί να μεταβληθεί, μιας και η ίδια η λειτουργία των έξυπνων συμβολαίων στηρίζεται στο μηχανισμό συναίνεσης ενός δικτύου blockchain και, συνεπώς, κάθε έξυπνο συμβόλαιο εκτελείται με ασφάλεια, ταχύτητα, διαφάνεια και χωρίς την ύπαρξη μιας ενδιάμεσης «έμπιστης» αρχής. Στην Εικόνα 1 παρουσιάζονται σχηματικά τα δομικά στοιχεία της τεχνολογίας blockchain.

Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτή η ξεχωριστή σημασία των τεχνολογιών blockchain για την ανάπτυξη πλήθους εφαρμογών σε κείριους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας. Σε άρθρα που θα ακολουθήσουν θα εστιάσουμε στα κρυπτονομισματα και θα αναλύσουμε σε μεγαλύτερο βάθος τα τεχνικά χαρακτηριστικά των τεχνολογιών blockchain, παρουσιάζοντας, συγχρόνως, εφαρμογές από κείριους τομείς, όπως της εφοδιαστικής αλυσίδας, της υγείας, της δημόσιας διοίκησης κλπ.

Το ΕΑΠ «εξάγει» τεχνογνωσία

Η ερευνητική ομάδα DAISSy συμμετέχει σε δράση του Erasmus+ με τέσσερα έργα για τη βιομηχανία, την πράσινη ανάπτυξη, την ποιότητα στην ανώτατη εκπαίδευση και την εκπαίδευση STEAM

Συντελεστές

Αχιλλέας Καμέας

Ζωή Ακριβούλη

Βασίλης Βασιλειάδης

Θεόδωρος Παναγιωτακόπουλος

Μεγάλη κατάκτηση του 21ου αιώνα αποτελεί αδιαμφισβήτητη η «κατάλυση» των συνόρων στη μεταφορά τεχνογνωσίας από τα ερευνητικά εργαστήρια στην κοινωνία, δίνοντας λύσεις στις σύγχρονες προκλήσεις της οικονομίας, της ανάπτυξης, αλλά και της εκπαίδευσης σε παγκόσμια κλίμακα.

Μέσω στοχευμένων προγραμμάτων καινοτομίας, αλλά και εκπαιδευτικών δράσεων, που έχουν ως απώτερο σκοπό τη διασύνδεση και τη συνεργασία των ακαδημαϊκών εταιριών, η μεταφορά εκπαιδευτικής τεχνογνωσίας αποτελεί πάγια συνιστώσα της στρατηγικής τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και άλλων μεγάλων χωρών εκτός αυτής.

Τα τελευταία χρόνια το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο χάρη στην πληθώρα των επιστημονικών του πεδίων και των ερευνητικών του προγραμμάτων και θέτοντας ως προτεραιότητα την προώθηση της γνώσης και της συγκρότησης ισχυρών συνεργασιών, έχει κατακτήσει έναν «πρωταγωνιστικό» ρόλο, ως φορέας μεταφοράς εκπαιδευτικής τεχνογνωσίας σε χώρες εκτός Ε.Ε.

Συγκεκριμένα, το ΕΑΠ, ως φορέας σημαντικής τεχνογνωσίας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, την αξιολόγηση της ποιότητας εκπαιδευτικών διαδικασιών και την ανάπτυξη σύγχρονων εκπαιδευτικών μοντέλων, συμμετέχει ενεργά στη δράση "Action KA2 - Cooperation for innovation and the exchange of good practices - Capacity Building in the field of Higher Education" (CBHE) του προγράμματος Erasmus+ με τέσσερα έργα, τα οποία υλοποιεί η ερευνητική ομάδα DAISSy με επικεφαλής τον δρ. Αχιλλέα Καμέα, Καθηγητή της Σχολής Θετικών Επιστημών του ΕΑΠ.

Πρόκειται για έργα που επικεντρώνονται στη μεταφορά τεχνογνωσίας σε κρίσιμους τομείς όπως η Βιομηχανία 4.0, τα μοντέλα πράσινης ανάπτυξης, η διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση και η εκπαίδευση STEAM. Ωστόσο, η ερευνητική ομάδα DAISSy δεν σταματά εδώ, καθώς σκοπεύει να χρησιμοποιήσει τα εργαλεία χρηματοδότησης συνεργασιών που θα γίνουν μελλοντικά διαθέσιμα από την Ε.Ε. για να προωθήσει ανάλογες πρωτοβουλίες. Ο στόχος είναι η ανάπτυξη πρωτοβουλιών που αφορούν τις Έξυπνες Πόλεις και την Κλιματική Αλλαγή με χώρες της Ασίας όπου ήδη σχηματίζονται οι σημαντικότερες και μεγαλύτερες Έξυπνες Πόλεις του κόσμου.

Βιομηχανία 4.0: Ζητούμενο η ανάπτυξη δεξιοτήτων

Ο τομέας της Βιομηχανίας 4.0 (Industry 4.0) αποτελεί έναν από τους σημαντικούς πυλώνες της ερευνητικής προσπάθειας της ομάδας DAISSy, η οποία σχεδίασε και πέτυχε τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «MSc in Industry 4.0» σε συνεργασία με 8 Ανώτατα Εκπαιδευ-

τικά Ιδρύματα από τρεις χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας (Μαλαισία, Καμπότζη, Ινδονησία). Το έργο έχει ως γενικό στόχο την παροχή μίας πρακτικής λύσης για τη μείωση του χάσματος μεταξύ των αναγκών/προσδοκιών της αγοράς και των αποτελεσμάτων που παράγει το εκπαιδευτικό σύστημα, σε σχέση με τη Βιομηχανία 4.0 στις τρεις αυτές χώρες. Ως αποτέλεσμα των πολιτισμικών και κοινωνικών αλλαγών, εμφανίζονται νέες προτιμήσεις όσον αφορά την εκπαίδευση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων, ιδίως όσον αφορά τη Βιομηχανία 4.0, ενώ οι εταιρείες σε αυτές τις χώρες γίνονται όλο και πιο διασυνδεδεμένες, ψηφιακές και ευέλικτες. Ένα επειγόν πρόβλημα που προκύπτει και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι να καλυφθεί το κενό μεταξύ της ανάγκης (και της ικανότητας) των επιχειρήσεων της Ασίας να υιοθετήσουν τη Βιομηχανία 4.0 και της χαμηλής ετοιμότητας του τομέα της εκπαίδευσης να παράσχει αποφοίτους έτοιμους/ες για τη αγορά εργασίας. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα στα ιδρύματα των χωρών-στόχων πρέπει να ενισχυθούν προκειμένου να προετοιμαστούν οι απόφοιτοι να αντιμετωπίσουν τις τεχνολογικές ιδιαιτερότητες της Βιομηχανίας 4.0, αλλά και να είναι ικανοί/ες να διαμάσουν τις πρακτικές επιπτώσεις της εφαρμογής της στα υπάρχοντα μοντέλα παραγωγής και διοίκησης.

Κύριος στόχος του έργου είναι η σχεδίαση ενός νέου, εξειδικευμένου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στη Βιομηχανία 4.0, η εκπαίδευση των εκπαιδευτών/τριών του προγράμματος, η παραγωγή υλικού, η πιστοποίηση του προγράμματος και η πιλοτική λειτουργία του στις χώρες-στόχους. Επιπλέον θα δημιουργηθούν υποδομές υπό τη μορφή εργαστηρίων Industry 4.0 (I4L) που θα λειτουργήσουν ως εστίες έρευνας και καινοτομίας στον τομέα, διασφαλίζοντας έτσι ότι η εκπαίδευση στον τομέα θα παραμείνει σε υψηλό επίπεδο για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση του έργου. Το έργο έχει ήδη σχεδιάσει το βασικό πρόγραμμα μαθημάτων (curriculum) υπό την καθοδήγηση του ΕΑΠ. Η σχεδίαση βασίστηκε σε ενδελεχή έρευνα των αναγκών της αγοράς και συγγενών προγραμμάτων σπουδών που προ-

σφέρονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο πρόγραμμα έχουν συμπεριληφθεί 23 μαθήματα τριών διαφορετικών τύπων (υποχρεωτικά, επιλογής, κατεύθυνσης), ενώ προσφέρονται ανεξάρτητα και 3 μαθήματα κατάρτισης.

Το έργο αναμένεται ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2022. Στην παρούσα φάση βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για τα μαθήματα του προγράμματος, ενώ εντός του 2022 θα ολοκληρωθεί η πιστοποίηση και η εκπαίδευση των εκπαιδευτών/τριών. Ο προγραμματισμός των ενεργειών του έργου για το 2022 προβλέπει επίσκεψη πολυπληθούς αντιπροσωπείας των Ασιατικών Πανεπιστημίων στις εγκαταστάσεις του ΕΑΠ στην Πάτρα. Την ομάδα του ΕΑΠ που συμμετέχει στο έργο συντονίζει ο δρ. Βασίλης Βασιλειάδης, Αν. Καθηγητής Παν. Πατρών, μέλος ΣΕΠ ΕΑΠ και επιστημονικός συνεργάτης της DAISSy.

Υποστηρίζοντας την Πράσινη Επιχειρηματικότητα

Η συνεργασία του ΕΑΠ με χώρες της ASEAN (Association of Southeast Asian Nations) ενδυναμώθηκε περαιτέρω μέσω κοινού έργου ενίσχυσης της Πράσινης Επιχειρηματικότητας. Αναγνωρίζοντας τη δυναμική των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων ως φορέων ενίσχυσης νέων μορφών οικονομικής ανάπτυξης φιλικών προς το περιβάλλον, η πρωτοβουλία αυτή θα σχεδιάσει ένα νέο μοντέλο συνεργασίας μεταξύ Πανεπιστημίων και Αγοράς Εργασίας καθώς και δίκτυα συνεργασίας υποστηριζόμενα από εκπαιδευτικές δράσεις.

Το έργο στοχεύει στην ανάπτυξη των απαραίτητων ικανοτήτων σε 12 ασιατικά πανεπιστήμια από 5 χώρες (Μαλαισία, Ινδονησία, Καμπότζη, Λάος, Βιετνάμ) για την εξισορρόπηση της υψηλής δυναμικής οικονομικής ανάπτυξης και της καινοτομίας στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ασίας με πράσινη γνώση, δεξιότητες και ικανότητες που έχουν εδραιωθεί σε θεμα-

τα-προκλήσεις της φτώχειας, του ψηφιακού χάσματος και του χάσματος ηγεσίας.

Η αποστολή του είναι να επιφέρει αντίκτυπο και μετασχηματισμό σε δύο σημαντικές ομάδες ενδιαφερομένων. Η πρώτη ομάδα-στόχος είναι φοιτητές και φοιτήτριες, ακαδημαϊκό και μη ακαδημαϊκό προσωπικό και ανώτατη διοίκηση. Η δεύτερη ομάδα-στόχος είναι ομάδες σε μειονεκτική θέση στις κοινωνίες των χωρών των εταιριών.

Ο ρόλος των Ευρωπαίων εταίρων στο έργο γενικά είναι η μεταφορά τεχνογνωσίας προς τους εταίρους της ΝΑ Ασίας για την ανάπτυξη ικανοτήτων τους. Ο ρόλος των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και ιδιαίτερα του ΕΑΠ είναι να προσφέρει την υποστήριξη του στους ομότιμους

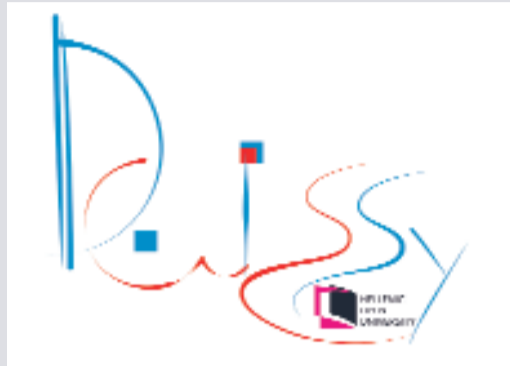
εταιριών της ΝΑ Ασίας ώστε να αναπτύξουν ικανότητες πράσινης καινοτομίας, επιχειρηματικότητας και μετασχηματιστικής ηγεσίας. Η ομάδα DAISSy συμμετέχει σε όλες τις διαδικασίες του έργου, τις φάσεις (Προετοιμασία, Ανάπτυξη, Ποιότητα, Διάχυση και Αξιοποίηση, Διοίκηση) και τα έξι πακέτα εργασίας (και τα παραδοτέα τους). Ωστόσο, ηγετική της πρώτης και εξαιρετικά σημαντικής φάσης Προετοιμασίας, η οποία σχεδιάζει και θέτει τις βάσεις για την επιτυχή υλοποίηση του έργου.

Πρόκειται για ένα πραγματικά καινοτόμο έργο, τα αποτελέσματα του οποίου θα είναι δυνατό να αξιοποιηθούν όχι μόνο σε περισσότερες χώρες της ΝΑ Ασίας, αλλά και στην Ελλάδα. Επί-

Ο ρόλος της ερευνητικής ομάδας DAISSy

Η Ερευνητική Ομάδα DAISSy (Dynamic Ambient Intelligent Sociotechnical Systems) διεξάγει εκπαιδευτική και τεχνολογική έρευνα με επίκεντρο την κοινωνία, σχεδιάζει εκπαιδευτικά προγράμματα, μαθήματα και μαθησιακά μονοπάτια, δημιουργεί ψηφιακό περιεχόμενο, παρέχει τα μέσα για την αξιολόγηση και πιστοποίηση των προσόντων και αναπτύσσει διαδικτυακές πλατφόρμες μάθησης, MOOCs και τρισδιάστατα περιβάλλοντα. Επιπλέον, η DAISSy υποστηρίζει την αναβάθμιση των προσόντων των επαγγελματιών και ιδιαίτερα την ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων από πολίτες, υποστηρίζει διαδικτυακές κοινότητες πρακτικής, συμβάλλει σημαντικά στην υιοθέτηση της εκπαίδευσης STEAM, προωθεί την ψηφιακή πολιτιστική κληρονομιά και υποστηρίζει τον πολιτιστικό τομέα, συμμετέχει στη δημιουργία έξυπνων πόλεων και στην

ανάπτυξη της βιομηχανίας 4.0 και χρησιμοποιεί τεχνολογία για την προώθηση της ένταξης και της πολυπολιτισμικότητας. Το όραμα των ατόμων που συμμετέχουν στην DAISSy, η οποία ιδρύθηκε το 2001, είναι να συμβάλουν στην βελτίωση της κοινωνίας μέσω της συνεργατικής ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και συστημάτων που υποστηρίζουν τις ανθρώπινες ανάγκες και όχι το αντίστροφο. Μάλιστα, η ερευνητική ομάδα DAISSy του ΕΑΠ θα οργανώσει στις 19 Νοεμβρίου ειδική διαδικτυακή εκδήλωση για την προβολή των αποτελεσμάτων των συγκεκριμένων πρωτοβουλιών και ιδιαίτερα για συζήτηση και εύρεση νέων ιδεών για τη μεταφορά τεχνολογίας σε τομείς όπου το Ίδρυμα διαθέτει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

σης, τα αποτελέσματα του έργου και ιδιαίτερα αυτά στα οποία ηγείται ή συμμετέχει ενεργά η ερευνητική ομάδα DAISSy του ΕΑΠ είναι σημαντικά και σε διάφορα επίπεδα και μπορούν να αξιοποιηθούν αντίστοιχα. Για παράδειγμα, ο διαδικτυακός οδηγός και τα MOOCs μπορούν να αξιοποιηθούν άμεσα μετά την ολοκλήρωσή τους, εμπλουτίζοντας τη μεγάλη σχετική Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος. Ωστόσο, τα συνολικά αποτελέσματα θα συμβάλουν ώστε να διαμορφωθεί μια μεθοδολογία και ένας οδικός χάρτης για την ανάπτυξη ενός μοντέλου για την υποστήριξη της πράσινης επιχειρηματικότητας, της μετασχηματιστικής ηγεσίας, της ψηφιακής ανάπτυξης και της κοινωνικής συμπεριληψής μέσα από την εμπλοκή όλων των ενδιαφερομένων πλευρών. Και ενδεχομένως θα οδηγήσει στην έναρξη συζήτησης για την ανάπτυξη μια δομής εντός του ΕΑΠ για την υποστήριξη σχετικών δραστηριοτήτων με έμφαση στην καινοτομία και ιδιαίτερα στην κοινωνική καινοτομία. Την ομάδα του ΕΑΠ που συμμετέχει στο έργο συντονίζει η Ζωή Ακριβούλη, επιστημονική συνεργάτιδα της DAISSy.

Αντιμετωπίζοντας την έλλειψη δεξιοτήτων STEAM

Το ΕΑΠ έχει αναλάβει και τη σχεδίαση ενός Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών με αντικείμενο την εκπαίδευση STEAM, τομέα στον οποίο το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο έχει να δείξει σημαντικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Ειδικότερα, το έργο "STEAMedu - MSc course in STEAM education" εστιάζει στην παροχή πρα-

κτικών λύσεων για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των αναγκών/προσδοκιών της βιομηχανίας και των αποτελεσμάτων του εκπαιδευτικού συστήματος, δημιουργώντας ένα Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην εκπαίδευση STEAM. Το πρόγραμμα αυτό θα χρησιμοποιηθεί για την κατάρτιση εν ενεργεία και μελλοντικών εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών/τριών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, ώστε να μπορούν να υποστηρίξουν μαθήματα συναφή με το μοντέλο STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) και θα προσφερθεί στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και πιο συγκεκριμένα στην Αλβανία, το Κόσσοβο και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Σκοπός είναι η μεταφορά σημαντικής τεχνολογίας από το Ευρωπαϊκό Εκπαιδευτικό Σύστημα στα ιδρύματα των χωρών-εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων για τον σχεδιασμό ενός προγράμματος σπουδών που θα προσεγγίζει την εκπαίδευση STEAM ως ένα ενοποιημένο μοντέλο μάθησης.

Ός τώρα έχει ολοκληρωθεί η ανάλυση παρόμοιων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και καλών πρακτικών, με τη συμμετοχή της ερευνητικής ομάδας DAISSy στην έρευνα για τα προγράμματα σπουδών που υπάρχουν αυτή τη στιγμή σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Αξιοποιώντας μάλιστα τα ευρήματα αυτά, η τρέχουσα φάση του έργου STEAMedu, η οποία συντονίζεται από την ερευνητική ομάδα DAISSy, εστιάζει στην ανάπτυξη της εκπαιδευτικής πλατφόρμας και της δομής του προγράμματος εκπαίδευσης του ΠΜΣ. Στο πλαίσιο των δράσεων, θα διεξαχθεί διαδικτυακή «εκπαιδευτική επίσκεψη», κατά την οποία το ΕΑΠ, μέσω της ερευνητικής ομάδας DAISSy, θα μεταφέρει την τεχνολογία του στη σχεδίαση και προσφορά εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με έμφαση στη δομή και το περιεχόμενο προγραμμάτων σπουδών που σχετίζονται με την εκπαίδευση STEAM.

Το έργο STEAMedu προσφέρει στο ΕΑΠ τη δυνατότητα να κεφαλαιοποιήσει την εμπειρία του στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και την ανάπτυξη σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών για τη δημιουργία ενός καινοτόμου ΠΜΣ, αντίστοιχο του οποίου δεν προσφέρεται αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα, ενώ και σε ευρωπαϊκό επίπεδο τα παρόμοια ΠΜΣ είναι ελάχιστα. Επιπρόσθετα, μέσα από αυτό το έργο, η ερευνητική ομάδα DAISSy, και επακόλουθα το ΕΑΠ, θα έχει την ευκαιρία να εμβαθύνει τις γνώσεις της στην εκπαίδευση STEAM, με στόχο την αξιοποίησή τους για τη διαμόρφωση ενός νέου, μοναδικού στο αντικείμενο του στην Ελλάδα ΠΜΣ, το οποίο δύναται να προσθέσει στη συλλογή των προγραμμάτων που ήδη προσφέρει. Τέλος, η συνεργασία με τις γείτονες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων ενισχύει τον ρόλο και την αναγνωρισιμότητα του ΕΑΠ ως ηγετικού εκπαιδευτικού ιδρύματος στον χώρο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην ευρύτερη περιοχή διευρύνοντας τις προοπτικές προσέλκυσης φοιτητών.

Την ομάδα του ΕΑΠ που συμμετέχει στο έργο συντονίζει ο δρ. Θεόδωρος Παναγιωτακόπουλος, μέλος ΣΕΠ ΕΑΠ και επιστημονικός συνεργάτης της DAISSy.

Διασφαλίζοντας την Ποιότητα της Εκπαίδευσης σε Εθνικό Επίπεδο

Η διασφάλιση ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αποτελεί άλλη μία σημαντική συνιστώσα της στρατηγικής της Ε.Ε. για τη βελτιστοποίηση υπάρχουσών διαδικασιών και τον σχεδιασμό νέων σε μία πληθώρα τομέων. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΑΠ συμμετέχει σε μία σημαντική πρωτοβουλία που αφορά στη σχεδίαση του εθνικού συστήματος διασφάλισης ποιότητας του Καζακστάν.

Το έργο KUTEL-"Kazakh Universities to foster

quality assurance processes in Technology Enhanced Learning" έχει στόχο να βελτιώσει την ποιότητα και τη συνάφεια της μάθησης που υποβοηθείται μέσω της τεχνολογίας (TEL- Technology Enhanced Learning) στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του Καζακστάν και να καταστήσει ευκολότερη την ένταξή τους στον ευρωπαϊκό χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο του KUTEL το ΕΑΠ διενέργησε έρευνα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο για τη συγκέντρωση προτύπων, μεθοδολογιών και καλών πρακτικών σχετικών με τη διασφάλιση ποιότητας σε περιβάλλοντα TEL. Βάσει των ευρημάτων, σχεδιάστηκε ένα Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του Καζακστάν. Το πλαίσιο στοχεύει αφενός στη βελτίωση, ανάπτυξη και εφαρμογή προτύπων διαπίστευσης μέσω κατευθυντηρίων γραμμών (σε επίπεδο στρατηγικής ιδρύματος) και αφετέρου στην περιγραφή διαδικασιών για τη διασφάλιση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών (σε επίπεδο τμήματος). Επιπλέον, περιλαμβάνει διαδικασίες και κριτήρια για τη

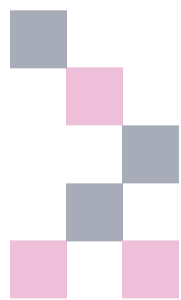

διασφάλιση ποιότητας των εμπλεκόμενων στη διαδικασία μάθησης (εκπαιδευτικό, διοικητικό, τεχνικό και διοικητικό προσωπικό) προκειμένου να εκσυγχρονιστεί και να βελτιωθεί η μεθοδολογία διδασκαλίας που αφορά στην ηλεκτρονική μάθηση.

Το KUTEL έχει διάρκεια 3 έτη και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Νοέμβριο. Την ομάδα του ΕΑΠ που συμμετέχει στο έργο συντονίζει ο δρ. Βασίλης Βασιλειάδης, Av. Καθηγητής Παν. Πατρών, μέλος ΣΕΠ ΕΑΠ και επιστημονικός συνεργάτης της DAISSy.

Το 92,9% δήλωσε ικανοποίηση από τη φοίτησή του

Τι έδειξε η έρευνα του Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας για τα κίνητρα, τις προσδοκίες και τις δυσκολίες των Προγραμμάτων Σπουδών του ΕΑΠ

Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση αποτελεί ένα εργαλείο αναβάθμισης και βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων σπουδών ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος καθώς και έναν μηχανισμό ανατροφοδότησης για όσους εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Αδιαμφισβήτητα, τον πρώτο και κυρίαρχο λόγο έχουν οι ίδιοι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες. Ποια είναι η άποψή τους για το εκπαιδευτικό υλικό και τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες; Ποιες δυσκολίες συναντούν; Είναι κατανοητές οι ανάγκες τους; Πόσο τους βοήθησαν οι εκπαιδευτικές διαδικασίες στην επίτευξη των μαθησιακών τους στόχων;

Το Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας (ΕΕΥΕΜ) του ΕΑΠ κατέγραψε τις απόψεις των φοιτητών/τριών για τα Προγράμματα Σπουδών με Θεματικές Ενότητες εξαμηνιαίας διάρθρωσης, οι οποίοι δίνουν υψηλή βαθμολογία στο εκπαιδευτικό υλικό και τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το 92,9% των συμμετεχόντων δήλωσε ικανοποίηση από τη φοίτησή του και το 92,68% δήλωσε πως θα πρότεινε το ΠΣ στο οποίο φοιτά σε άλλους ενδιαφερόμενους. Η έρευνα αφορούσε το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2019-20, οπότε οι φοιτητές και οι φοιτήτριες των Προγραμμάτων Σπουδών με Θεματικές Ενότητες εξαμηνιαίας διάρθρωσης κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτηματολόγιο που διατέθηκε μέσω της εκπαιδευτικής πλατφόρμας. Η συμμετοχή έφτασε στο 28,17% του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών.

Οι βασικές ερωτήσεις που συμπεριλήφθηκαν στο ερωτηματολόγιο αφορούσαν σε δημογραφικά χαρακτηριστικά, στα κίνητρα, στις προσδοκίες και στις δυσκολίες των φοιτητών/τριών καθώς και στο εκπαιδευτικό υλικό και στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες της Θεματικής Ενότητας. Τα αποτελέσματα είναι αξιοσημείωτα:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων ήταν ηλικίας από 40 έως 49 ετών ενώ η πλειοψηφία δήλωσε πως δεν είχε εμπειρία στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.

Μελέτη από 5 έως 15 ώρες την εβδομάδα

Επιπλέον, οι περισσότεροι συμμετέχοντες αφιέρωναν από 5 έως 15 ώρες την εβδομάδα για μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού και εκπόνηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων της Θεματικής Ενότητας που παρακολουθούσαν.

Η προσωπική εξέλιξη το σημαντικότερο κίνητρο

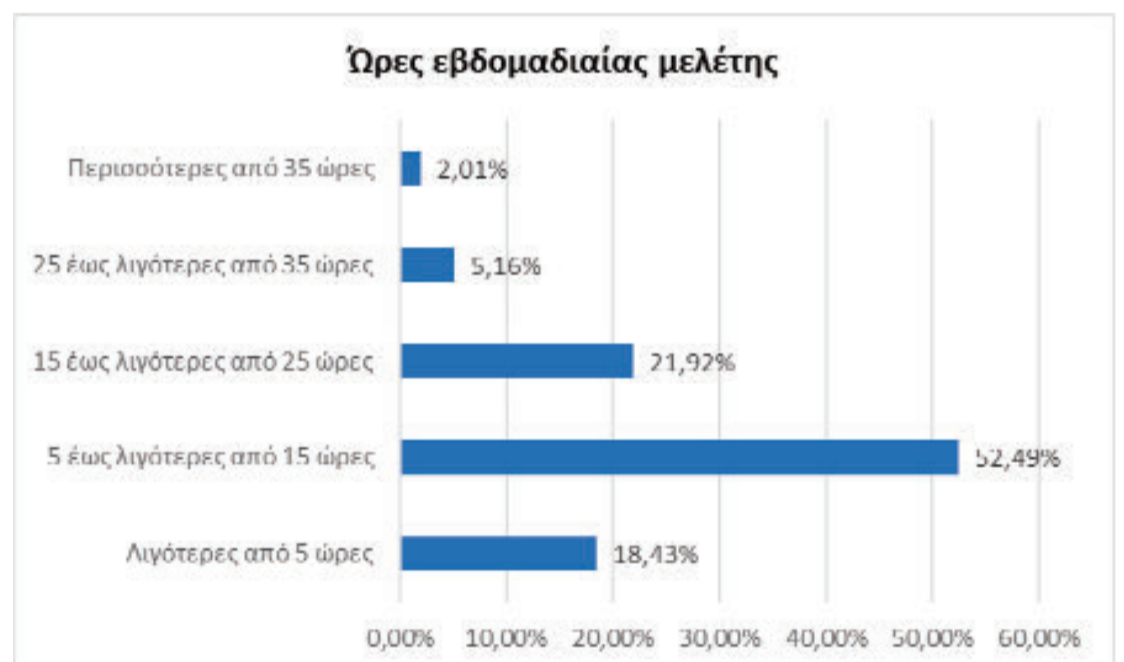
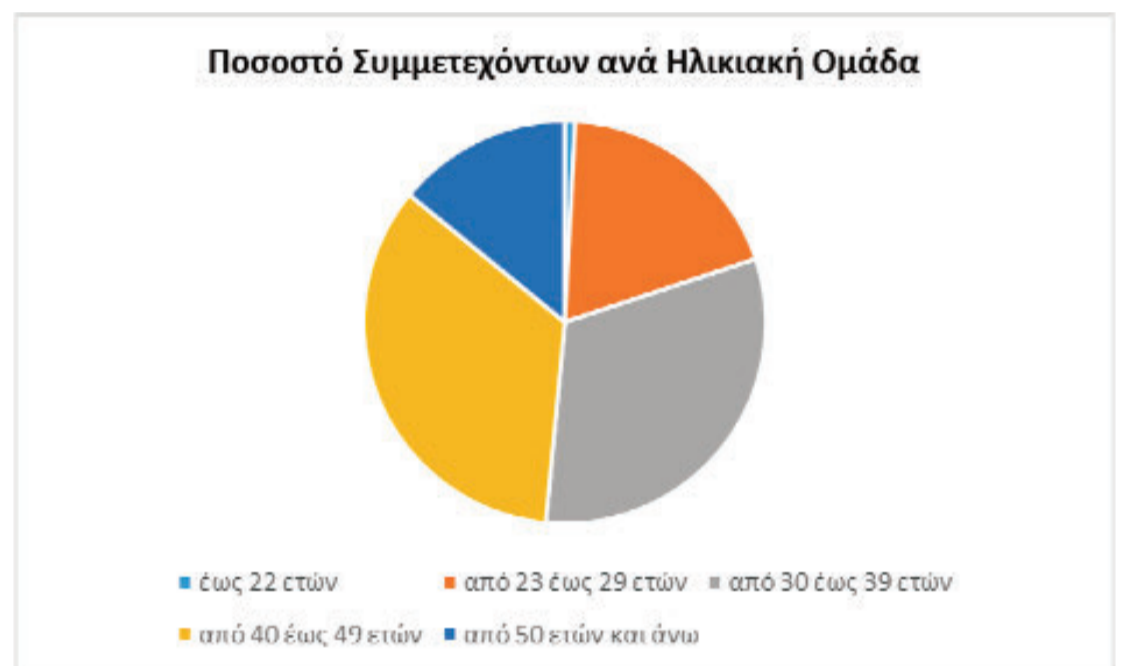

Ένα άλλο ενδιαφέρον σημείο που καταγράφηκε ήταν τα κίνητρα που ώθησαν τους συμμετέχοντες να φοιτήσουν σε κάποιο Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) του ΕΑΠ. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ως το πιο σημαντικό κίνητρο την προσωπική εξέλιξη και ακολούθησαν η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΣ και η δυνατότητα για φοίτηση από απόσταση. Σχετικά με τις προσδοκίες των συμμετεχόντων από τη φοίτησή τους στα ΠΣ του ΕΑΠ, η καταγραφή της άποψης των συμμετεχόντων στην έρευνα προσδιόρισε την απόκτηση προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ως τη σημαντικότερη προσδοκία, ενώ ακολούθησε η αξιοποίηση γνώσεων/δεξιοτήτων/ικανοτήτων στον χώρο εργασίας και η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων.

Το 92,69% θα πρότεινε το Πρόγραμμα Σπουδών σε άλλους Το 92,9% των συμμετεχόντων δήλωσε ικανοποίηση από τη φοίτησή του και το 92,68% δήλωσε πως θα πρότεινε το Πρόγραμμα Σπουδών στο οποίο φοιτά σε άλλους ενδιαφερόμενους.

Πρωτότυπο και καινοτόμο για το 86,23%

Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό υλικό, το 89,87% των συμμετεχόντων στην έρευνα το χαρακτήρισε ως πλήρες (αρκετά έως πάρα πολύ) ως προς την συμβολή του στην κατανόηση του γνωστικού

αντικειμένου και στην επίτευξη των μαθησιακών στόχων της Θεματικής Ενότητας και το 86,23% το χαρακτήρισε ως πρωτότυπο και καινοτόμο (αρκετά έως πάρα πολύ). Το 85,33% των συμμετεχόντων ανέφερε ότι το εκπαιδευτικό υλικό της Θεματικής Ενότητας που παρακολουθούσε ήταν διατυπωμένο με σαφήνεια, σε αρκετό έως και πάρα πολύ μεγάλο βαθμό και το 69,06% ανέφερε πως ήταν ικανοποιητικά εκτενές για να καλύψει τους μαθησιακούς στόχους. Ως προς τον τρόπο διάθεσης του εκπαιδευτικού υλικού σε ηλεκτρονική μορφή, το 73,73% των συμμετεχόντων δήλωσε ικανοποιημένο (αρκετά έως πάρα πολύ). Προέκυψε, συνεπώς, πως οι συμμετέχοντες εξέφρασαν συνολικά την ικανοποίησή τους από το διαθέσιμο εκπαιδευτικό υλικό.

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες αρκετά έως πολύ σαφείς

Αναφορικά με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, το 94,41% των συμμετεχόντων θεώρησε πως συνέβαλε αρκετά έως και σε μεγάλο βαθμό στην επίτευξη των μαθησιακών στόχων της Θεματικής Ενότητας που παρακολουθούσε και το 89,22% τις χαρακτήρισε αρκετά έως πάρα πολύ ενδιαφέρουσες και πρωτότυπες. Ωστόσο η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (88,88%) θεώρησε πως ήταν αρκετά έως πολύ δύσκολες. Το μεγαλύτερο

ποσοστό των συμμετεχόντων (81,48%) ανέφερε πως οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες είναι αρκετά έως πάρα πολύ σαφείς και η πιο δημοφιλής μορφή ήταν οι δραστηριότητες κλειστού τύπου. Συμπερασματικά, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες, παρόλο που αναφέρθηκε ότι δυσκολεύουν τους/τις φοιτητές/τριες, αναγνωρίστηκε ότι παίζουν σημαντικό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία.

«Από την παραπάνω έρευνα σε φοιτητές/τριες ΠΣ με Θεματικές Ενότητες εξαμηνιαίας διάρθρωσης προέκυψε πως διαμόρφωσαν θετική άποψη όσον αφορά στη συνολική τους εμπειρία σχετικά με την ψηφιακή διάθεση του εκπαιδευτικού υλικού και στην εκπόνηση ψηφιακών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση θα πρέπει να αποτελεί μια συνεχή διαδικασία που έχει ως στόχο την κατανόηση των αναγκών των φοιτητών/τριών με απώτερο σκοπό την βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Για τον λόγο αυτό, είναι χρήσιμο μια τέτοια έρευνα να επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Στο πλαίσιο αυτό, χρήσιμο εργαλείο αποτελεί η υπηρεσία Survey.EAP (survey.eap.gr/limesurvey) η οποία αναπτύχθηκε με σκοπό την υποστήριξη των ενδιαφερομένων στην ανάπτυξη και διαχείριση επιστημονικών ερευνών με χρήση ερωτηματολογίων», καταλήγουν τα μέλη του ΕΕΥΕΜ.

Από τη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών του ΕΑΠ, 26-28 Νοεμβρίου

11ο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Η Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου σε συνεργασία με το Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, διοργανώνουν το 11ο Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, από τις 26 έως τις 28 Νοεμβρίου με θέμα το εξαιρετικά ενδιαφέρον και επίκαιρο θέμα «Η Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση την εποχή της Πανδημίας: Εμπειρίες, Προκλήσεις και Προοπτικές». Το Συνέδριο θα διεξαχθεί ψηφιακά και θα είναι ανοικτό σε όσους ενδιαφέρονται (καθηγητές, εκπαιδευτικούς, φοιτητές, υποψήφιους

διδάκτορες, διδάκτορες και άλλους). Μεταξύ των ομιλητών του Συνεδρίου θα είναι ο Δρ. Tony Bates, ο οποίος έχει γράψει έντεκα βιβλία για την διαδικτυακή μάθηση και την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, παρέχοντας παράλληλα, συμβουλευτικές υπηρεσίες με εξειδίκευση στην εκπαίδευση στον προγραμματισμό και τη διαχείριση της διαδικτυακής μάθησης και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ο Δρ Tony Bates συνεργάζεται με περισσότερους από 40 οργανισμούς σε 25 χώρες και είναι επιστημονικός συνεργάτης της Contact North. Οι θεμα-

τικές ενότητες του Συνεδρίου είναι:

- Θεωρητικές προσεγγίσεις και αναστοχασμός στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- Στρατηγικές και πολιτικές στην εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας
- Διεθνείς εμπειρίες και εφαρμογές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης την περίοδο της πανδημίας στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Διδακτική γνωστικών αντικειμένων στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- Εξ αποστάσεως εκπαίδευση και Ειδική

Αγωγή

- Εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην επαγγελματική κατάρτιση και στη δια βίου μάθηση
- Εμπειρίες και Πρακτικές επιμόρφωσης εκπαιδευτικών
- Υποστήριξη εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων την περίοδο της πανδημίας
- Εκπαιδευτικό υλικό για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- Ασφάλεια και Πνευματικά Δικαιώματα στο Διαδίκτυο
- Η εκπαίδευση μετά την πανδημία.

«Πυρήνες» έρευνας

Νέα δυναμική αποκτά η Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών του ΕΑΠ μετά την ίδρυση τεσσάρων εργαστηρίων

Πώς αποτυπώνεται και πως διασφαλίζεται η ποιότητα και αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων; Ποιο είναι το προφίλ των φοιτητών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου; Ποιο είναι το ευρύτερο ακαδημαϊκό όφελος του Ιδρύματος; Ποιος είναι ο ρόλος της Διοίκησης και Ηγεσίας των Εκπαιδευτικών Μονάδων; Καίρια ερωτήματα στα οποία θα επιχειρήσουν να «απαντήσουν» μέσω της έρευνας, τα τέσσερα νέα εργαστήρια της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών (ΦΕΚ 2291/1-6-2021) που δίνουν στην Σχολή, νέα δυναμική στον ερευνητικό τομέα στο πεδίο των ανθρωπιστικών επιστημών στη χώρα.

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Με σκοπό την ανάπτυξη υψηλού επιπέδου ερευνητικών, αναπτυξιακών, εκπαιδευτικών και ενημερωτικών δράσεων καθώς και συνεργασιών - δικτύωσης σε θέματα που αφορούν την έρευνα και την ανάπτυξη στην εκπαίδευση και στην ψυχολογία το συγκεκριμένο εργαστήριο, προσβλέπει κυρίως, στην αποτύπωση, διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων όλων των τύπων και των βαθμίδων εκπαίδευσης, στην ακαδημαϊκή ανάπτυξη και γραφή καθώς και στη μελέτη ζητημάτων και καταστάσεων που αφορούν/συνδέονται με την ανάπτυξη του ανθρώπου. Επιπλέον, στόχος του Εργαστηρίου είναι η ανάπτυξη και η ενίσχυση του εκπαιδευτικού έργου που προσφέρεται στο ΕΑΠ στα πεδία της μεθοδολογίας εκπαιδευτικής έρευνας και των εφαρμογών της, του επιστημονικού γραμματισμού, της άμβλυνσης κοινωνικών ανισοτήτων (με έμφαση τις έμφυλες ανισότητες) στην εκπαίδευση, της ακαδημαϊκής γραφής και ανάγνωσης (παραγωγή γραπτών εργασιών και διπλωματικών εργασιών), της ψυχολογικής ανάπτυξης, της μάθησης και της εκπαίδευσης παιδιών, εφήβων, και ενηλίκων. Διευθύντρια του Εργαστηρίου είναι η Καθηγήτρια Εκπαιδευτικής Έρευνας **Βασίλεια Χατζηκίχτα**.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

Το Εργαστήριο Βιογραφικής Μάθησης και Μετασχηματιστικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων σκοπεύει στη διεξαγωγή διεπιστημονικής ποιοτικής έρευνας σε τομείς που αφορούν στη διεξαγωγή της μάθησης κατά την ενηλικίωση, όπως και τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων αναφορικά με κάθε είδους τυπικής, μη-τυπικής ή άτυπης μαθησιακής δράσης. Η ίδια η βιογραφία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου έχει επηρεαστεί από τις κοινωνικές και τις οικονομικές εξελίξεις, τον πληθωρισμό των ακαδημαϊκών προσόντων, την δημοσιονομική λιτότητα και την συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας με αποτέλεσμα την προσέλκυση ενός ευρέος φάσματος τύπων φοιτητών και φοιτητών οι οποίοι εγγράφονται χωρίς εξετάσεις στα προπτυχιακά και τα μεταπτυχιακά του προγράμματα. Σε αυτό το πλαίσιο το εργαστήριο επιχειρεί να σκιαγραφήσει το προφίλ των φοιτητριών και των φοιτητών του ιδρύματος καθώς και εκείνο των δυνάμει πτυχιούχων του. Διευθυντής του Εργαστηρίου είναι ο Επίκουρος Καθηγητής **Ζαχαρίας Παλιός**.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Προσεγγίζοντας με σύγχρονο τρόπο θέματα που αφορούν τις σχέσεις επιστήμης και κοινωνίας, το Εργαστήριο Επικοινωνίας της Επιστήμης, της Τεχνολογίας και της Ιατρικής στοχεύει στο ευρύτερο ακαδημαϊκό όφελος του Ιδρύματος και όχι μόνο και αποβλέπει στην κάθε μορφή συνεργασία με εγχώριους και διεθνείς οργανισμούς, καθώς και με διακρατικούς φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς. Στους στόχους του εντάσσεται, επίσης, η συνεργασία με αντίστοιχα Εργαστήρια, Ερευνητικά Κέντρα, συναφείς κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς και ακαδημαϊκά ιδρύματα ελληνικά και της αλλοδαπής. Στις κύριες επιδιώξεις του ανήκουν, μεταξύ άλλων, η ανάληψη –αυτοτελώς ή από κοινού με άλλους φορείς– ερευνητικών προγραμμάτων, η διοργάνωση επιστημονικών εκδηλώσεων (ημερίδων και συνεδρίων), η δημοσίευση ερευνητικών και επιστημονικών αποτελεσμάτων σε διεθνούς αναγνώρισης επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια η έκδοση επίτοιμων έργων, επιστημονικών σειρών και επιστημονικών περιοδικών, καθώς και η πρόσκληση σημαντικών Ελλήνων και ξένων επιστημόνων που υπηρετούν το αντικείμενο του εργαστηρίου. Διευθυντής του Εργαστηρίου είναι ο Αναπληρωτής Καθηγητής **Γιώργος Βλαχάκης**.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΗΓΕΣΙΑ

Το επιστημονικό αντικείμενο «Εκπαιδευτική Διοίκηση και Ηγεσία» φαίνεται να αποκτά ιδιαίτερη δυναμική τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα. Το ΕΑΠ ήταν πραγματικά πρωτοπόρο όταν το 2000 ενέταξε την Θεματική Ενότητα «Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων» στο ΜΠΣ «Σπουδές στην Εκπαίδευση» το οποίο αργότερα μετονομάστηκε «Επιστήμες της Αγωγής, γι' αυτό και δεν είναι υπερβολή να ισχυρισθεί κανείς ότι το ΕΑΠ συνέβαλε καθοριστικά στην εδραίωση του επιστημονικού πεδίου της Εκπαιδευτικής Διοίκησης και Ηγεσίας στην Ελλάδα. Με δεδομένη λοιπόν αυτή τη δυναμική ιδρύθηκε το Εργαστήριο Εκπαιδευτικής Διοίκησης και Ηγεσίας (ΕΕΔΗ), το οποίο έχει σκοπό τη διεξαγωγή υψηλού επιπέδου διεπιστημονικής έρευνας σε θέματα που αφορούν στη Διοίκηση και Ηγεσία των Εκπαιδευτικών Μονάδων (Τυπικής και μη Τυπικής Εκπαίδευσης), την Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών και Εκπαιδευτών στο πεδίο της (Τυπικής και μη Τυπικής) Εκπαίδευσης. Επιπλέον σκοπός του εργαστηρίου είναι η ανάπτυξη και η ενίσχυση του εκπαιδευτικού έργου που προσφέρεται στο ΕΑΠ στην περιοχή Εκπαιδευτικής Διοίκησης, Ηγεσίας. Διευθυντής του Εργαστηρίου είναι ο Καθηγητής **Μανώλης Κουτούζης**.

Ιστορικά, σύγχρονα, επιστημονικά

Δύο ακόμη ενδιαφέροντα βιβλία φέρουν την υπογραφή του Εκδοτικού Οίκου του ΕΑΠ

Δύο ακόμη τίτλους βιβλίων προσέθεσε στη μακρά λίστα των εκδόσεών του, ο Εκδοτικός Οίκος του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, που εξακολουθεί να δίνει τη δυνατότητα σε διακεκριμένους ανθρώπους του χώρου των επιστημών να προσφέρουν στο αναγνωστικό κοινό τα συγγραφικά τους πονήματα. Τα δύο τελευταία βιβλία που φέρουν την υπογραφή του Εκδοτικού Οίκου του ΕΑΠ είναι το «Πόλεις, Δίκτυα, Τοπικότητες. Αν-

θρωπολογικές Προσεγγίσεις του Αστισμού» του Αναπλ. Καθηγητή Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, Λεωνίδα Οικονόμου και το «Οργανώνοντας την Επανάσταση του 1821. Η Φιλική Εταιρεία, ο Χριστόφορος Περραιβός και τα αυτοκρατορικά συνωμοτικά δίκτυα στην Ανατολική Μεσόγειο» του Καθηγητή Νεότερης και Σύγχρονης Πολιτικής Ιστορίας της Ελλάδας, Νίκου Ρωτζόκου.

«Πόλεις, Δίκτυα, Τοπικότητες. Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις του Αστισμού»

Πώς σχετίζονται πόλη, κοινωνία και πολιτισμός και πώς μπορούμε να ταξινομήσουμε την ποικιλία των αστικών μορφών και πολιτισμών; Πώς αντιλαμβανόμαστε και εξετάζουμε την ιδιαιτερότητα των αστικών κοινωνικών σχέσεων; Πώς σχετίζονται τα τοπικά αστικά φαινόμενα με τη δομή και τον πολιτισμό της πόλης και τις ευρύτερες διαδικασίες και δυνάμεις; Το βιβλίο του Λεωνίδα Οικονόμου εισάγει τους αναγνώστες και τις αναγνώστριες στην ανθρωπολογική μελέτη των πόλεων, φωτίζοντας τους πολιτικούς και πολιτισμικούς ρόλους των πόλεων, σκιαγραφώντας τους τρόπους με τους οποίους συνδιαμορφώνουν τις κοινωνικές σχέσεις και τον πολιτισμό, και προσφέροντας έναν οδηγό για την περιγραφή και την ταξινόμηση των διαφορετικών μορφών αστισμού. Ο συγγραφέας εξετάζει την ιδιαιτερότητα και την ποικιλία των κοινωνικών σχέσεων, των ατομικών στάσεων και των συλλογικών ταυτοτήτων στις αστικές συνθήκες και αναλύει τις έννοιες του κοινωνικού δικτύου, της σκηνής και των αστικών μονοπατιών ως μεθοδολογικών στρατηγικών για την αποκρυπτογράφηση των φαινομενικά άμορφων και ρευστών σχέσεων του αστικού χώρου, καθώς και για την περιγραφή των σύνθετων τρόπων με τους οποίους συγκροτούνται οι ζωές των κατοίκων τους.

Απόσπασμα

«Πολλές μελέτες αρχίζουν πλέον να αναδεικνύουν την ιδιαιτερότητα των πόλεων στο εσωτερικό της ίδιας κοινωνίας και την επιρροή της στη διαμόρφωση των τοπικών φαινομένων. Ο Irwin Press (Ιρβιν Πρες) (1975) περιέγραψε την ιδιαίτερη αστική κουλτούρα της Σεβίλλης και τους ξεχωριστούς τρόπους με τους οποίους προσαρμόζεται στο ευρύτερο εθνικό περιβάλλον. Έδωσε έμφαση στην ιστορία της πόλης και στην κυρίαρχη αστική ιδεολογία που συνέβαλε στην ισχυρή σύνδεση των ντόπιων ελίτ και του πληθυσμού με το "ένδοξο παρελθόν", και έθετε περιορισμούς στην οικονομική ανάπτυξη, στην κοινωνική αλλαγή και στην εξωστρέφεια της πόλης. Επισήμανε, επίσης, την ισχυρή επίδραση της αρχιτεκτονικής και χωρικής διαμόρφωσης της πόλης, που συνέβαλε στην αναπαραγωγή των παραδοσιακών τρόπων ζωής και στη διατήρηση ισχυρών τοπικών ταυτοτήτων.

Η Estellie Smith (Έστελι Σμιθ) (1975) έδειξε ότι η μεταναστευτική εμπειρία και η συγκρότηση των εθνικών ομάδων επηρεάζεται με σημαντικούς τρόπους από την ιστορία, τη σύγχρονη οικονομική δομή και τον δημόσιο πολιτισμό της πόλης υποδοχής. Η Έστελι Σμιθ συνέκρινε την εμπειρία των Πορτογάλων μεταναστών σε δύο γειτονικές πόλεις στη Νέα Αγγλία των ΗΠΑ, που είχαν μια μακρά ιστορία πορτογαλικής μετανάστευσης και δέχθηκαν στη δεκαετία του 1960 ένα νέο κύμα Πορτογάλων μεταναστών.

Οι Πορτογάλοι μετανάστες, που άρχισαν να φτάνουν στο Perryport (Πέριπορτ) από τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα, συνέβαλαν στην ανάπτυξη της οικονομίας της πόλης που ειδικευόταν στο ψάρεμα ανοιχτής θαλάσσης και αντιμετωπίστηκαν θετικά από τον Τύπο και τους ιθύνοντες. Θεωρούνταν εργατικοί και δραστήριοι και ότι ταίριαζαν με τον αμερικανικό τρόπο ζωής και σταδιακά εντάχθηκαν πλήρως και έγιναν ισότιμα μέλη της τοπικής κοινωνίας. Στο Texton (Τέξτον), η οικονομία του οποίου κατά τον 19ο αιώνα βασιζόταν σχεδόν αποκλειστικά στα υφαντουργεία, οι Πορτογάλοι μετανάστες ήταν ιδιαίτερος ευπρόσδεκτοι, καθώς θεωρούνταν πειθήνιοι, αγράμματοι και καθυστερημένοι, και ήταν οι μόνοι, σε σύγκριση με τους άλλους εθνοτικούς εργάτες, που παρέμεναν στους μύλους παρά τις άθλιες συνθήκες εργασίας. Οι Πορτογάλοι στο Τέξτον ήταν για πολλά χρόνια μία μάλλον κλειστή και απομονωμένη ομάδα, που δεν δημιούργησε οργανώσεις και δεν κατάφερε να εκπροσωπηθεί και να ασκήσει πίεση ισάξια του μεγέθους της (αποτελούσε το 30-40% του πληθυσμού) και παρέμεινε ως τη δεκαετία του 1970 το χαμηλότερο εισοδηματικά και κοινωνικά τμήμα της πόλης».

«Οργανώνοντας την Επανάσταση του 1821. Η Φιλική Εταιρεία, ο Χριστόφορος Περραιβός και τα αυτοκρατορικά συνωμοτικά δίκτυα στην Ανατολική Μεσόγειο»

Ο Νίκος Ρωτζόκος στο βιβλίο «Οργανώνοντας την Επανάσταση του 1821. Η Φιλική Εταιρεία, ο Χριστόφορος Περραιβός και τα αυτοκρατορικά συνωμοτικά δίκτυα στην Ανατολική Μεσόγειο» διερευνά την υπόθεση πώς η αναβάθμιση της οργάνωσης συνδέεται με τη διεξόδισή της στα εποπτευόμενα από τον Καποδίστρια δίκτυα της ρωσικής διπλωματίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Η διαδρομή στο ελληνικό εθνικό κίνημα του Χριστόφορου Περραιβού, Φιλικού και παλιού συντρόφου του Ρήγγα, δείχνει αυτήν την από πολλές απόψεις «εμβόλιμη» ανάδυση της επαναστατικής οργάνωσης.

Απόσπασμα

«Η προβληματική της «εμβόλιμης ανάδυσης» του επαναστατικού σχεδίου της Φιλικής από τα διασταυρούμενα δίκτυα του ελληνικού εθνικού κινήματος και της ρωσικής γεωπολιτικής μου επιτρέπει να θέσω το ζήτημα των σχέσεων της συνωμοτικής οργάνωσης με τον Καποδίστρια και τη Ρωσία με όρους διαφορετικούς από εκείνους της σχετικής ιστοριογραφίας. Τα

ερωτήματα που έχει θέσει η ιστοριογραφία επικεντρώνονται στο «αν», «τι» και «σε ποιο βαθμό» γνώριζαν ο Καποδίστριας και ο Τσάρος για τη συνωμοσία των Φιλικών. Η προβληματική της εμβόλιμης ανάδυσης του εταιρικού σχεδίου από τα δίκτυα του Καποδίστρια και του Τσάρου μου επιτρέπει να αποσυναρτίσω το ερώτημα από αυτούς. Άλλωστε, από τις μέχρι τώρα έρευνες του Γκριγκόρι Άρς στα ρωσικά αρχεία, δεν διαθέτουμε καμία άλλη βέβαιη ή θετική πληροφορία για την εμπλοκή του Καποδίστρια στη συνωμοτική κίνηση της Φιλικής, πέραν της ενημέρωσής του γι' αυτήν στη συνάντησή του με τον απεσταλμένο της, Εμμανουήλ Ξάνθο, τον Ιανουάριο του 1820, με σκοπό να του προσφερθεί η αρχηγία της. Η μελέτη δείχνει ότι, ανεξάρτητα από το αν και τι ακριβώς γνώριζε ο Καποδίστριας έως τις αρχές του 1820, ο συνωμοτικός ιστός της οργάνωσης είχε ήδη εξυφανθεί το προηγούμενο χρονικό διάστημα γύρω από τα δίκτυα της ρωσικής μυστικής διπλωματίας, τα οποία ασκούσαν επιρροή στις στρατιωτικές, κοινοτικές και εκκλησιαστικές ηγεσίες των κατακτημένων.

Η οργάνωση προσέδωσε καινούργιο πολιτικό νόημα και νέα προοπτική στο σχέδιο του υπουργού του Τσάρου: το εγκλωπώθηκε –άλλωστε στην παμπάλαια και εμπειροδωμένη σε όλα τα μέλη της πρόσληψη και προσδοκία της ρωσικής προστασίας και ευεργεσίας στήριξε την απελευθερωτική της μυθολογία– αλλά συγχρόνως το ανανομηματοδότησε, αξιοποιώντας το ως το οργανωτικό μέσο της σχεδιαζόμενης από την ίδια επανάστασης.

Ο νέος, αστάθμητος και απρόβλεπτος ως προς τις συνέπειές του παράγοντας στη σχέση του Καποδίστρια με τους πατριώτες συνεργάτες του, τους ρωσικούς πράκτορες στην Ανατολική Μεσόγειο, ήταν η εμβόλιμη ανάδυση από τον συνωμοτικό κύκλο του και η παράλληλη δυναμική παρουσία και επιχειρησιακή δράση μιας ελληνικής επαναστατικής οργάνωσης».

Η περίοδος που σημάδεψε τη διεθνή μουσική σκηνή με την εμφάνιση θρυλικών συγκροτημάτων

60's

Η χρυσή δεκαετία της μουσικής!

Είναι αναμφίβολα η χρυσή δεκαετία της διεθνούς μουσικής σκηνής! Τραγούδια και μουσική που μας ακολουθούν μέχρι σήμερα, αφού την δεκαετία του '60 έκαναν την εμφάνισή τους θρυλικά συγκροτήματα. Από τους Beatles στον Μπομπ Ντίλαν, από τους Rolling Stones στους Mothers of Invention, από τους Doors στους Kinks, η μουσική που στιγμάτισε τη δεκαετία του 1960, άλλοτε ψυχαγωγική ή άλλοτε παράλογη, άλλοτε φρενήρης κι ενίοτε μεγαλειώδης, μιλούσε στους πάντες!

Οι μουσικοί παραγωγοί του Web Radio του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου σε μία ακόμη ιστορική αναδρομή παρατηρούν: «Η δεκαετία των 60's στη μουσική αποτελεί μία από τις σημαντικότερες της σύγχρονης ανθρώπινης ιστορίας κι αν κανείς έπρεπε να ξεχωρίσει σε αυτή ένα στοιχείο, αυτό είναι η εξέλιξη της rock and roll στη rock μουσική. Μια εξέλιξη που τα σημάδια της μπορούν εύκολα να φανούν στις μουσικές σκηνές και τη δισκογραφία όλου του κόσμου σήμερα.

Ερευνώντας διεξοδικά τα τελευταία χρόνια των 50's θα παρατηρήσει πως τα πρώτα ψήγματα της rock είχαν ήδη αρχίσει να εμφανίζονται στη δισκογραφία. Ήταν όμως τα 60's που έφεραν τη μουσική αυτή στο προσκήνιο, καθιστώντας τη μακράν την δημοφιλέστερη σε αυτή τη δεκαετία.

Όταν δε λέμε πως ήταν τα 60's εννοούμε τα συγκροτήματα που έκαναν την εμφάνισή τους σε αυτά τα χρόνια και τα ονόματά τους προκαλούν δέος: The Beatles, Rolling Stones, The Yardbirds στη Μεγάλη Βρετανία και The Doors, Pink Floyd, Janis Joplin, Jimi Hendrix, The Doors από τις Η.Π.Α. είναι μόνο μερικές από τις μπάντες και τους καλλιτέχνες που μεσουράνησαν εκείνη την εποχή. Όπως κάθε νεοσύστατη μουσική, έτσι και η rock στα πρώτα της βήματα έσπασε ή εξελίχθηκε σε πολυάριθμα ρεύματα, όπως ενδεικτικά ήταν τα Psychedelic, Surf, Garage, Blues, Roots, Progressive.

Ήταν τέτοια η ορμητικότητα του rock ρεύματος σε αυτή τη δεκαετία, που κατάφερε να υπερκεράσει ακόμα και την pop σε δημοφιλία. Μια pop που είχε ως κυριότερους εκφραστές τον Chubby Checker με το χορό Twist, τον Bobby Vinton, τη Nancy Sinatra, τους Monkees, τους Archies και άλλους. Ο «Βασιλιάς της Rock 'n' Roll» Elvis Presley, γεφύρωσε τα κενά μεταξύ pop, rock και rock 'n' roll και δικαίως κρατά τα σκήπτρα του πιθανότατα σπουδαιότερου σόλο καλλιτέχνη της εποχής.

Ξεχωριστή αναφορά αξίζει να γίνει στην Country, ένα μουσικό είδος που περιορίζεται κυρίως στην Αμερική, ωστόσο κάποια από τα ονόματα που εμφανίστηκαν αυτή τη δεκαετία είναι η Country μουσική.

Ο Johnny Cash, ο «άνθρωπος με τα μαύρα» όπως ονομάστηκε, από τη συνήθειά του να ντύνεται με σκοτεινές αποχρώσεις στη σκηνή, ήταν αδιαμφισβήτητα ο σημαντικότερος καλλιτέχνης του είδους. Όμως οι Marty Robbins, Tammy Wynette, Eddy Arnold, Patsy Cline και Dolly Parton, ήταν μόνο μερικοί ακόμα που τον πλαισίωσαν στη κορυφή της δημοφιλίας.

Και φτάνουμε στην Jazz, ένα μουσικό είδος διαφορετικό από ό,τι είδαμε μέχρι ώρα, με ιδιαίτερα φανατικό κοινό όμως και ιδιαί-

τερα αξιόλογους εκπροσώπους στα 60's, που κατά πολλούς ήταν η τελευταία μεγάλη της δεκαετία. Θα μπορούσε να γραφτεί ένα ξεχωριστό κείμενο για την Jazz τη δεκαετία του 1960, ενδεικτικά όμως θα αναφέρουμε τους σπουδαίους Count Basie, Art Blakey, Dave Brubeck, John Coltrane, Duke Ellington, Louis Armstrong και τις «μεγάλες κυρίες του είδους» Billie Holiday, Ella Fitzgerald και Nina Simone.

Κι αφού έγινε αναφορά σε μεγάλες κυρίες, αξίζει να γίνει ακόμα μία, στην Aretha Franklin, η οποία υπηρέτησε τη Soul μουσική και ήταν πιθανότατα και η σπουδαιότερη εκπρόσωπός της. Άλλοι εκπρόσωποι του είδους στη δεκαετία, με μεγάλη καριέρα τα χρόνια που ακολούθησαν ήταν οι Otis Redding, James Brown, Sam Cooke και Ben E. King.

Ένα ακόμα στοιχείο που ξεχώρισε στα 60's ήταν τα μεγάλα μουσικά φεστιβάλ, κατά βάση στις Ηνωμένες Πολιτείες, τα οποία ήταν και ένα βήμα έκφρασης των αντιπολεμικών κινημάτων που γιγαντώνονταν εκείνη την περίοδο στη χώρα, με στόχο τον πόλεμο του Βιετνάμ. Δύο ιδιαίτερα σημαντικά φεστιβάλ, ήταν το Monterey Pop Festival και αυτό του Woodstock.

Εντύπωση πάντως προκαλεί πως σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2010, με περισσότερους από 11.000 συμμετέχοντες, τα 60's συγκέντρωσαν μόλις το 19% των προτιμήσεων του κοινού ως «η σημαντικότερη μουσική δεκαετία

των τελευταίων 50 ετών». Το αντίστοιχο ποσοστό σε έρευνα στην Αμερική ήταν ελαφρώς βελτιωμένο στο 26%, παραμένει όμως εντυπωσιακά χαμηλό για μια τόσο σπουδαία μουσική δεκαετία».

Playlist 60's Rock

(I Can't Get No) Satisfaction	Rolling Stones
Like A Rolling Stone	Bob Dylan
Good Vibrations.....	Beach Boys
Light My Fire	Doors
She Loves You	Beatles
Purple Haze	Jimi Hendrix
House of the Rising Sun.....	Animals
Somebody to Love	Jefferson Airplane
The Sound of Silence	Simon & Garfunkel
White Room	Cream
I Got You (I Feel Good).....	James Brown
Happy Together	Turtles
Evil Ways.....	Carlos Santana

Reminder

Έναρξη υποβολής αιτήσεων για τα
Προγράμματα Σπουδών του Ε.Α.Π.
το Νοέμβριο του 2021

Okay